

Departamento di
Enseñansa Aruba

Nationaal Beleid Beroepsonderwijs Aruba

8 maart 2018

Colofon

Titel: Nationaal Beleid Beroepsonderwijs 2018

Auteurs: Desiree Emerencia MEd. & Sheila Maduro MSc.

Uitgegeven door: Departamento di Enseñansa Aruba

Goedgekeurd door: Minister van Onderwijs, Wetenschappen en Duurzame Ontwikkeling

op: 29 maart 2018

Datum uitgave: .....

"Every step in our journey must begin and end with The Learner in mind."

-unknown-

Voorwoord

Voor u ligt het Nationaal Beleid Beroepsonderwijs Aruba. Onder beroepsonderwijs verstaan wij hier instellingen die beroepsopleidingen niveau 1 t/m niveau 4 verzorgen. Het beroepsonderwijs heeft gedurende de afgelopen jaren veel ontwikkelingen gekend. Om continu in te kunnen spelen op de ontwikkelingen en toekomstbestendig te zijn zal het beroepsonderwijs zich constant moeten blijven aanpassen. Een van de laatste ontwikkelingen in het beroepsonderwijs is de beroepsgerichte kwalificatiestructuur. Middels deze innovatie is het belang voor een integraal nationaal beleid voor het beroepsonderwijs duidelijker geworden. In dit beleidsstuk wordt gekeken naar de huidige situatie en worden aanbevelingen gegeven aan de Minister van Onderwijs betreffende de gewenste situatie. Op basis hiervan kunnen we gestalte geven aan een innovatie met een stevige en onderbouwde grondslag welke het fundament vormt voor kwalitatief goed onderwijs. Bij dezen een woord van dank aan iedereen die hun bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit beleid.

Dankbetuiging

Voor de totstandkoming van dit moederbeleid zijn stakeholders uit het onderwijs en bedrijfsleven benaderd om input en feedback te geven. Op basis daarvan hebben we nu een eindproduct. Met dank aan de volgende instanties en personen voor hun input en feedback voor de totstandkoming van dit beleidsstuk.

Input tijdens bijeenkomsten CINOP en DEA en/of feedback op beleidstuk

- Inspectie der Onderwijs Aruba (dhr. Leroy Hoen en mw. Marcia Paskel)
- Colegio EPI (mw. Irayka Yanez)
- EPB Hato
- DAO (dhr. Jason Lejuez)
- KvK (mw. Sonja Velthuizen)
- DEA-afdeling Curriculum (mw. Richardina Dijkhoff en mw. Sharon Rodriguez en team)
- DEA-afdeling Begeleiding (mw. Anchie Croes-Anthony)
- DEA-afdeling Begeleiding (mw. Carla Briezen, beleidsmedewerker SPO)
- DPS
- SEPB
- OAA
- DPL
- AHRA
- ATIA

Input voor het beleidstuk

- DEA- projectleider Volwasseneneducatie (mw. Undina Harms)
- DEA-beleidsmedewerker monitor (dhr. Jean Marc Rosenstand)
- DEA-afdeling Onderzoek en Statistiek (mw. Miriam Thiel)
- DEA-HOZ (mw. Monique Lacle)
- DEA-Directie (mw. Anne-Marie Proveyer)
- DEA- afdeling wetgeving (mw. Gisela Vingal-Britten)
- DEA-afdeling informatie & Voorlichting (mw. Jerney Robert-Harms)
- DEA-afdeling Curriculum (mw. Merle Sint Jago)

Inhoudsopgave

Colofon	2
Voorwoord	4
Dankbetuiging	5
Lijst afkortingen	7
1. Aanleiding	10
2. Huidige situatie en uitdagingen	15
2.1 De ontwikkelingen binnen het BO door de jaren heen	15
2.2 Het huidige beroepsonderwijs in beeld	20
2.2.1 <i>De huidige beroepsonderwijsinstellingen</i>	20
2.2.2 <i>Het huidige beroepsonderwijs in cijfers</i>	24
2.3 Uitdagingen voor het Arubaans Beroepsonderwijs	36
3. Gewenste situatie in het beroepsonderwijs	42
3.1 Doelstellingen (Wat)	42
3.2 Maatregelen (Hoe)	43
3.2.1 <i>Juiste competenties door drievoudige kwalificering</i>	43
3.2.2 <i>Aansluiting tussen het beroepsonderwijs en arbeidsmarkt bevorderen door introductie van de beroepsgerichte kwalificatiestructuur</i>	44
3.2.3 <i>Participatie vergroten door meer opleidingsaanbod, flexibel en leerlinggericht onderwijs</i>	45
3.2.4 <i>Samenhang in het beroepsonderwijstelsel</i>	48
4. Randvoorwaarden (implicaties)	51
4.1 Personeel	51
4.2 Middelen/financiën	53
4.3 Organisatie	54
4.4 Leeromgeving	55
4.5 Kwaliteitszorg	55
5. Resultaten	58
6. Conclusie en aanbevelingen	61
6.1 Conclusie	61
6.2 Aanbevelingen	62
7. Stappenplan	65
Literatuur	66
Bijlage 1	68
Bijlage 2	72

Lijst afkortingen

Afkortingen	Uitleg
AHRA	Aruba Human Resources Association
AIO	Agent in Opleiding
ATIA	Aruba Trade and Industry Association
ATS	Arubaanse Technische School
AVO	Algemeen Voortgezet Onderwijs
BCP	Beroepscompetentie Profiel
BKD	Beroepskwalificatie Document
BKS	Beroepsgericht Kwalificatiestructuur
BPV	Beroepspraktijkvorming
CARICOM	Caribbean Community
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEA	Cuerpo Especial Arubano
CELA	Conseho di Educacion y Labor Aruba
CGO	Competentiegericht Onderwijsconcept
CINOP	Centrum voor Innovatie van Opleidingen
CITGO	CITGO Petroleum Corporation
CVQ	Caribbean Vocational Qualification
DAO	Directie Arbeid en Onderzoek
DEA	Departamento di Enseñansa Aruba
DEZHI	Directie Economische Zaken, Handel en Industrie
DPL	Departamento di Progreso Laboral
DPS	Dienst Publieke Scholen
ECBO	Expertisecentrum Beroepsonderwijs
ECVET	European Credit System for Vocational Education & Training
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EPB	Enseñansa Profesional Basico
EPI	Enseñansa Profesional Intermedio
EQF	European Qualification Framework
ETAO	Economisch, Toeristisch en Administratief Onderwijs
EVC	Eerder Verworven Competenties
FDA	Fondo di Desaroyo Aruba
GDP	Gross Domestic Product
HAPO	Herziene Arubaanse Politieopleiding
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HKO	Hoger Kaderopleiding (politie)
HKS	Herziening Kwalificatiestructuur
HNO	Huishoud- en Nijverheidsonderwijs
ICT	Information and Communications Technology
IPA	Instituto Pedagogico Arubano
KBB	Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
KIA	Korrectie Instituut Aruba
KO	Kaderopleiding (politie)
KPA	Korps Politie Aruba

KVJC	Kansen Voor Jongeren Cariben
KvK	Kamer van Koophandel
LBO	Lager BeroepsOnderwijs
LTO	Lager Technisch Onderwijs
m.u.v.	met uitzondering van
MAVO	Middelbaar Algemeen Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs
MKO	Middenkaderopleiding (politie)
MTS	Middelbare Technische School
NISP	Nationaal Integraal Strategisch Plan
NLQF	Nederlandse kwalificatie raamwerk
NOP	Nationale onderwijsplan
OAA	Openbare Avondleergangen Aruba
PDCA	Plan Do Check Act
PO	Politie Opleidingsinstituut
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
POS	Politie Opleidingsschool
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SCdSG	Scol Chikito den Scol Grandi
SDG	Sustainable Development Goals
SEPB	Stichting Educacion Profesional Basico
SHA	Stuurgroep Herstructurering AVO
SHO	Stuurgroep Herstructurering Onderwijs
SMOA	Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba
SPO	Scol Practico pa Ofishi
UN	United Nations
UTS	Uitgebreid Technisch Onderwijs
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Hoofdstuk 1

Aanleiding

1. Aanleiding

Het beroepsonderwijs bereidt deelnemers voor op het uitoefenen van een beroep, het zich verder ontplooiën en functioneren in de maatschappij. Om te voldoen aan de eisen van de maatschappij en om de deelnemers een opleiding op niveau te kunnen garanderen, moet het beroepsonderwijs constant kunnen inspelen op ontwikkelingen op o.a. de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs.

Op internationaal niveau vinden momenteel veel ontwikkelingen plaats. De Europese Unie heeft in 2010 nieuwe strategieën voor 2020 bepaald om zo haar economische positie te versterken. Momenteel werkt ze aan drie prioriteiten, te weten: slimme groei door een economie te ontwikkelen op basis van kennis en innovatie, duurzame groei door het stimuleren van een meer efficiënte gebruik van bronnen, groener en meer concurrerende economie, en inclusieve groei door het bevorderen van werkgelegenheid met als doel meer sociale cohesie (European Commission, 2010).

Volgens Schwab (2016) van het "World Economic Forum" is er momenteel sprake van een vierde industriële revolutie. Deze revolutie is volgens Schwab (2016) een fusie van alle technologieën waardoor de grenzen tussen het fysieke, digitale en biologische vervagen. Een goed voorbeeld hiervan is de virtuele omgeving door digitalisering en robotisering die steeds meer in ontwikkeling is. Schwab doelt niet op het automatiseren van processen, maar op een volledige overname van productieprocessen door machines. Machines zullen in staat zijn om met elkaar te kunnen communiceren. De uitdaging van de mens zal dan zijn om een nieuw doel te vinden. Schwab (2016) geeft aan dat de vierde revolutie voortbouwt op de derde industriële revolutie¹ namelijk de elektrotechnische en informatietechnologie. Het afronden van een opleiding kan niet gezien worden als het eindpunt van leren. Door de snelle verandering in de wereld moet een individu de vaardigheid hebben om constant te leren, en op een snelle manier zich aan te passen en het geleerde toe te passen. De vierde industriële revolutie is exponentieel aan het groeien en dat betekent dat in de toekomst talent in plaats van kapitaal een kritisch factor zal zijn voor productie (Schwab, 2016).

Kennis veroudert snel, het leren gebeurt constant dus levenslang. De arbeidsmarkt vraagt naar medewerkers met de juiste competenties die snel ingezet kunnen worden. Van belang is dat de bedrijven producten en diensten van kwaliteit kunnen leveren om zo hun concurrerende positie te kunnen behouden. Het woord "employability" wordt steeds meer gangbaar, aangezien mensen breed inzetbaar moeten zijn om snel van taken te kunnen wisselen en een baan te hebben en of te behouden. Wereldwijd streven landen ernaar om een kenniseconomie te zijn om zo een sterke economische groei te kunnen garanderen.

---

¹ De eerste industriële revolutie was voornamelijk bepaald door stoomkracht en de tweede door elektriciteit.

Op nationaal niveau is duurzame ontwikkeling al ruim tien jaar één van de belangrijkste speerpunten van de overheid. Hierbij is het van belang om een juiste balans te bereiken tussen het beperkte draagvermogen van het milieu op Aruba enerzijds en de behoefte aan economische groei anderzijds, waarbij garanties zodanig ingebouwd worden dat ook toekomstige generaties van het eiland de mogelijkheid geboden worden om hun ambities te verwezenlijken. Hierin speelt onder andere het onderwijs een belangrijke rol (DEZHI, 2002; DEZHI, 2006).

In het meerjarenplan voor duurzame ontwikkeling wordt dan ook als maatschappelijk doel aangegeven dat het van belang is om de ontwikkelingscapaciteit van de Arubaanse bevolking en daarmee een verhoogd rendement van het onderwijs te verhogen (intern en extern) (DEZHI, 2001 ; DEZHI, 2006). Naast het meerjarenplan wordt in het nationale onderwijsplan (NOP) verder ingezoomd op de visie voor het onderwijs op Aruba (Minister Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur Aruba, 2007) die als volgt is beschreven:

“Deelnemers aan het onderwijs ontwikkelen zich tot verantwoordelijke, tevreden wereldburgers die een leven lang leren en bijdragen aan de kwaliteit van het leven in de samenleving”.

Om dit te bereiken wordt aandacht geschonken aan het onderhoud en de optimalisering van het huidige onderwijsaanbod, maar tevens aan de vernieuwing van het onderwijs. De focus van het onderwijs ligt bij de student, de deelnemer of zoals benoemd in het NOP: The Learner.

Deze visie wordt ook als uitgangspunt gebruikt bij het optimaliseren van het beroepsonderwijs. Met optimaliseren wordt dan ook bedoeld het steeds verbeteren van het beroepsonderwijs en de toegang tot het beroepsonderwijs te vergroten voor de lerende. Dit komt overeen met de visie van Departamento di Enseñansa Aruba (DEA) voor meer en beter onderwijs.

Het perspectief is dat iedereen levenslang blijft leren en zich blijft ontwikkelen (*life long learning*) en daarmee een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het leven in de maatschappij.

De arbeidsmarkt en maatschappij zijn, zoals eerdergenoemd, niet statisch maar veranderen voortdurend en stellen steeds nieuwe eisen aan competenties, zoals nieuwe digitale toepassingen in organisaties en vaardigheden (21st Century skills) die nodig zijn om het werk goed uit te kunnen oefenen (CINOP, 2016). Gezien het feit dat op Aruba de voornaamste bron van inkomen uit de dienstensector komt, vraagt dit om een andere aanpak.

De dienstensector vereist dat de actoren meer formele scholing hebben en dat brengt dus met zich mee dat de kansen voor de niet of laagopgeleiden afnemen (https://nl.wikipedia.org/wiki/Economische_sector, 2017). Daarnaast is bij de industriële sector sprake van een nieuwe ontwikkeling door de heropening van de olieraffinaderij CITGO die de komende tijd meer opgeleide mensen nodig zal hebben. De ontwikkeling van de agrarische sector zal door de beperkte ruimte innovatieve concepten vereisen. Hierdoor worden er meer mogelijkheden gecreëerd voor economische diversificatie. De lerende moet in verband hiermee weerbaar worden gemaakt en degelijk voorbereid worden om deze uitdagingen aan te kunnen.

Een structurele en dus duurzame manier te kunnen voldoen aan de vraag naar mensen met de juiste competenties en in te kunnen spelen op veranderingen, zowel nationaal als internationaal, is het introduceren van een doelmatig (efficiënt) en doeltreffend (effectief) beroepsonderwijs. In het Nationaal Integraal Strategisch Plan (NISP) (Overheid Aruba, 2010) wordt aangegeven dat er een noodzaak is voor meer en verbeterde beroepsonderwijs dat beter aansluit op de arbeidsmarkt. Naast de aansluiting bij de arbeidsmarkt is het van belang dat het beroepsonderwijs op Aruba aansluiting heeft bij internationale onderwijsstelsels. Hierdoor kunnen studenten verder studeren en als wereldburger erkenning krijgen voor hun opgedane kennis en verder expertise/kennis ontwikkelen.

Instrumenten die internationaal gebruikt worden ter ondersteuning van arbeid- en studentenmobiliteit zijn o.a. herkenbare kwalificatiestructuren zoals de EQF (*European Qualification Framework*), de aan de EQF verbonden Nederlandse kwalificatieraamwerk NLQF en de CARICOM (*Caribbean Community*) Regional Qualifications Framework. Andere instrumenten die ter validering, erkenning en accumulatie van kennis, vaardigheden en competenties dienen zijn o.a. de EVC (*Eerder Verworven Competenties*), ECVET (*European Credit System for Vocational Education and Training*) alsook de CVQ (*Caribbean Vocational Qualification*). Belangrijk zijn ook de ontwikkelingen die op het gebied van de Arubaanse arbeidswetgeving en het beleid spelen.

Op basis van genoemde ontwikkelingen, doelen en visies kan de volgende hoofdvraag gesteld worden:

- Hoe kan het beroepsonderwijs een fundamentele bijdrage leveren aan het duurzaam ontwikkelen van burgers die levenslang blijven leren, verantwoordelijke en tevreden wereldburgers zijn die bijdragen aan de kwaliteit van het leven in de samenleving?

Om deze vraag te beantwoorden worden de volgende subvragen gesteld:

- Hoe kan het beroepsonderwijs de lerende van de juiste competenties voorzien zodat deze optimaal kan functioneren in de continu veranderende maatschappij?
- Hoe kan het beroepsonderwijs beter aansluiten op de behoeften van de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs?
- Hoe kan de nadruk gelegd worden op de lerende, zodat deze meer kansen heeft op een succesvolle (studie)loopbaan?
- Hoe kan de kwaliteit en herkenbaarheid van het beroepsonderwijs worden gewaarborgd?

In 2015 is het project “Vernieuwing onderwijsprogramma EPB, EPI en OAA” van start gegaan. Dit project is door Fondo di Desaroyo Aruba (FDA) gefinancierd. Doel van het project is het vernieuwen van het onderwijsprogramma van het beroepsonderwijs en deze aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs. Voor de vernieuwing van het onderwijsprogramma is de adviesnota *Introductie beroepsgericht onderwijs op Aruba 2016-2026* geschreven door het adviesbureau CINOP in samenwerking met onderwijsactoren en het bedrijfsleven van Aruba.

Door de in het project opgedane kennis en de gesprekken met partners is het belang van een strategisch plan voor het beroepsonderwijs dringender geworden en dit heeft geleid tot het opstellen van dit Nationale beleid voor het beroepsonderwijs Aruba. Als voornaamste informatiebron voor dit beleidsstuk is gebruik gemaakt van voornoemde adviesnota van CINOP.

Opgemerkt dient te worden dat dit nationale beleidsstuk in grote lijnen zal ingaan op de stappen en instrumenten die nodig zijn voor het dragen van een effectief beroepsonderwijs. Voor de gedetailleerde uitwerkingen is gekozen om deze in meerdere deelbeleidsstukken neer te leggen en apart aan de Minister te bieden ter goedkeuring.

In het volgende hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige situatie en uitdagingen. Hoofdstuk 3 schetst de gewenste situatie. In hoofdstuk 4 worden de implicaties voor de gewenste situatie beschreven. In hoofdstuk 5 worden de beoogde resultaten toegelicht. In hoofdstuk 6 worden in de conclusie de bovengenoemde vragen beantwoord en aanbevelingen gegeven. Als laatste wordt in hoofdstuk 7 een planning gegeven.

Hoofdstuk 2

Huidige situatie en uitdagingen

2. Huidige situatie en uitdagingen

In dit hoofdstuk wordt in het kort aangegeven hoe de ontwikkelingen binnen het beroepsonderwijs hebben plaatsgevonden en hoe de huidige situatie op Aruba is. Naast de huidige situatie worden de uitdagingen toegelicht.

2.1 De ontwikkelingen binnen het BO door de jaren heen

Door de jaren heen hebben veel ontwikkelingen plaatsgevonden binnen het beroepsonderwijs. Verschillende initiatieven zijn genomen om het beroepsonderwijs te verbeteren. Zowel op instellingsniveau als op onderwijsniveau zijn initiatieven genomen om het beroepsonderwijs te verbeteren. Voorts onderschrijven het NOP en de NISP het belang om het onderwijs te vernieuwen en aan te passen aan de behoeften van de maatschappij. In Koninkrijksverband zijn er met betrekking tot het beroepsonderwijs ook afspraken² gemaakt met Nederland.

In tabel 1 wordt beknopt en in chronologische volgorde de ontwikkelingen weergegeven. Voor een uitgebreide beschrijving zie bijlage 1.

---

² Samenwerkingsprotocol op de beleidsterreinen Onderwijs, Cultuur, Wetenschap en Emancipatie tussen Aruba en Nederland d.d. 4 juli 2012

Tabel 1. De ontwikkelingen in het beroepsonderwijs 1950-2017

Jaar	Ontwikkelingen
1950	Het Lager Beroepsonderwijs (LBO) gaat op Aruba van start met een technische school, lager technisch onderwijs (LTO) (Kerngroep LBO, 1990)
1955	De Arubaanse Technische School (ATS) wordt opgericht als avond technische vakschool om mensen op te leiden om in de olieraffinaderij LAGO te werken.
1957	Het LBO wordt uitgebreid met Huishoud- en Nijverheidsonderwijs (HNO) (Kerngroep LBO, 1990)
1968	Het economisch, toeristisch en administratief onderwijs (ETAO) gaat van start (Kerngroep LBO, 1990). Aruba kent officieel het beroepsonderwijs onderverdeeld in lager, middelbaar en hoger beroepsonderwijs. (SHA, 1998).
1971	In het kader van de voortschrijdende ontwikkeling ontstonden ook twee scholen voor uitgebreid technisch onderwijs (u.t.s.), één op Curaçao en één op Aruba. Deze scholen volgen vrij nauwkeurig de leerplannen en lessentabellen van de gelijknamige Nederlandse scholen. Ook hebben zij in de laatste jaren dezelfde ontwikkeling meegemaakt, nl. de verlenging van de cursusduur tot vier jaren en de naamsverandering in middelbaar technische school (m.t.s.). Beide Antilliaanse m.t.s.-en kennen de afdelingen werktuigbouw, elektrotechniek en bouwkunde.
1975	De Politie Opleidingsschool (POS) op Aruba gaat officieel open, als onderdeel van het politieonderwijs in de Nederlandse Antillen. Het is een semimilitaire opleiding.
1977 - 1979	In 1977 word er gestart met een tijdelijke Hotelvakschool in een deel van het voormalige San Pedro Hospitaal. In november 1979 word de Aruba Hotel Business School geopend. Het word gefinancierd door het EEG Ontwikkelings Fonds dat 8 miljoen dollar investeerde. Twee tot driehonderd studenten kunnen worden ingeschreven voor deze opleiding die deels school, deels hotel is, het Bushiri Beach Resort, naast de containerhaven in Oranjestad.
1986	De Politie Opleidingsschool (POS) wordt het Politie Opleidingsinstituut (POI) en wordt zelfstandig. De Herziene Arubaanse Politieopleiding (HAPO) wordt geïntroduceerd. De opleiding is een semimilitaire opleiding.
1987	De Openbare Avondleergangen Aruba (OAA) neemt de Arubaanse Technisch school (ATS) over en heeft sindsdien 2 afdelingen te weten, de (avond)mavo en het (avond)beroepsonderwijs
1988	In de SHO-nota <i>Renovacion di Enseñansa; prioridad pa futuro</i> wordt het voorstel gedaan om het hele onderwijs te herstructureren. Dit houdt ook het beroepsonderwijs in. Het voorstel is om na het basisonderwijs een basiscyclus van 2 jaar of 3 jaar in te voeren. Na de basiscyclus stromen de studenten door naar het lbo (2 jaar) en mavo (2 jaar), havo (3 jaar) en vwo (4 jaar).
1993	Het advies omtrent een nieuwe stijl lager beroepsonderwijs wordt goedgekeurd (Minister van Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur, 2007). Dit wordt de

	Enseñansa Profesional Basico (EPB).
1995	In 1995 is de EPB ciclo basico van start is gegaan. De opening van EPB betekende een fusering van 3 types lbo met 10 scholen of schoolafdelingen (Lager Technische School, Huishoudschool, Economisch Toeristisch en Administratief Onderwijs) in één school. De EPB is ondergebracht in 3 schoolgebouwen (Oranjestad, San Nicolas en Santa Cruz).
1997	Enseñansa Profesional Intermedio (EPI) gaat van start met een nieuw curriculum, toetsing, pedagogische didactische methode, faciliteiten etc.
1999	De EPB-beroepsacyclus is van start gegaan.
2000	De volledige implementatie van EPI is een feit. (Minister van Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur, 2007). De start van EPI betekende een fusering van 4 scholen (Middelbaar Technische School, Middelbaar Administratief Onderwijs, Scol Paso Sigur, Aruba Hotel School) in één school.
	In 2000 verandert het karakter van het Politie Opleidingsinstituut van een semimilitaire opleiding naar het beroepsonderwijs. Er wordt gewerkt met eindtermen. Onderdelen van het onderwijsprogramma wordt door EPI verzorgd.
2003	De nota <i>Volwasseneducatie op Aruba: Ontwikkelingslijnen voor de toekomst</i> wordt goedgekeurd. In deze nota wordt de problematiek van volwasseneducatie beschreven als weinig flexibel en een beperkt aanbod voor de doelgroep, waardoor oneigenlijke keuzes gemaakt worden (grote percentage volwassenen die avo volgen vanwege weinig aanbod beroepsonderwijs). Het doel is om de scholingsgraad van de populatie te vergroten door het aanbieden van volwasseneneducatie programma's en certificaties voor toegang tot de arbeidsmarkt.
2005	Het project Volwasseneneducatie wordt in het meerjarenprogramma 2006-2009 opgenomen en fondsen van FDA worden hiervoor beschikbaar gesteld.
2008	EPB introduceert " <i>Scol chikito den scol grand</i> " waar aandacht wordt geschonken aan onder andere de problematiek van meer vakmanschap (uitbreiding beroepsacyclus) en betere aansluiting met de arbeidsmarkt (EPB, 2008).
2009	EPI samen met directie Onderwijs gaan in 2009 van start met het project Competentiegericht onderwijs. Daarna is het stopgezet door koersverandering Nederland.
2010	NISP wordt gepubliceerd. Daarin wordt het belang van "lifelong learning" en "personal development" aangegeven en worden strategische doelen bepaald. De cursus Successful Entrepreneurs bij Colegio EPI gaat van start. De cursus is voor volwassenen die een onderneming willen starten.

2011	<p>Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba samen met OAA, starten met een leerwerktraject dat deel uitmaakt van het programma Kansen voor Jongeren Cariben (KVJC). Het gaat hier om deelnemers die met justitie in aanraking zijn gekomen.</p>
2012	<p>Een samenwerkingsprotocol wordt getekend tussen Aruba en Nederland, met daaruit voortvloeiend een actieplan, waarin wordt aangegeven dat de aansluiting van het MBO van Aruba op het hoger onderwijs in Nederland gewaarborgd moet worden.</p> <p>Het FDA-project Erkenning van eerder verworven competenties (EVC) wordt uitgevoerd met als doel EVC op Aruba te implementeren. Erkenning van eerder verworven competenties biedt mensen om opgedane kennis en vaardigheden op een gestandaardiseerde manier te laten toetsen en kan leiden tot toegang tot verkorte opleidingsprogramma's.</p>
2013	<p>Een seminar vindt plaats met als thema's "Opzetten van leermeestertrainingen en "Erkennen van Leerbedrijven". De seminar werd verzorgd door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven Curaçao in opdracht van Directie Onderwijs.</p> <p>De KBB Curaçao verzorgt een leermeestertraining waaraan Colegio EPI en OAA hebben deelgenomen. Doel hiervan is om docenten te trainen om daarna leermeesters te kunnen trainen in het bedrijfsleven. Hierdoor kunnen studenten een betere begeleiding krijgen op de praktijkplaats/stages.</p> <p>Colegio EPI verzoekt de Minister van Onderwijs, via hun schoolbestuur en middels "Concept implementatieplan Onderwijsvernieuwing Colegio EPI" om het BKS te introduceren bij EPI.</p>
2014	<p>Directie Onderwijs werkt samen met EPB aan het eindtermendocument voor EPB. In 2014 worden de eindtermendocumenten goedgekeurd door de minister van Onderwijs.</p> <p>De Minister van Onderwijs besluit met instemming van de SEPB de Aspirant-opleiding bij de Dienst Publieke Scholen (DPS) onder te brengen. Deze krijgt de naam 'Scol Practico pa Ofishi' (SPO) (Briezen, 2017).</p> <p>Eind 2014 wordt de commissie EPI in het leven geroepen door de Minister van Onderwijs. Doel is om op een integrale wijze te komen tot oplossingen voor de knelpunten bij het EPI. Het betreft zowel onderwijsinhoudelijk aspecten als bedrijfsvoering</p> <p>De Minister neemt het besluit om het FDA-project 'vernieuwen onderwijsprogramma's OAA volgens beroepskwalificatiestructuur' uit te breiden naar EPB en EPI. Dit gezien de Minister gehoor wil geven aan het verzoek van EPI om over te gaan tot bks, hij inziet dat deze structuur van belang is en de hele beroepsonderwijszuil betreft. De Minister neemt beslissingen om een integrale aanpak en het hele beroepsonderwijs te vernieuwen.</p>

2015	<p>De financiën voor het project “Vernieuwing onderwijsprogramma EPB, EPI en OAA” ingediend door DEA wordt goedgekeurd door FDA. In één jaar worden 9 pilot opleidingen vernieuwd, bovengenoemde scholen werken aan hun onderwijsvisie en meerjarenplan. Daarnaast wordt een adviesnota geschreven over de introductie van het BKS op Aruba.</p> <p>Gezien de overlappings met de commissie EPI op onderwijsinhoudelijke aspecten met bovengenoemde project, worden de taken in het project overgenomen. De aspecten op het gebied van bedrijfsvoering worden door DEA, DPS en EPI samen uitgevoerd, maar apart van bovengenoemde project. De commissie EPI wordt opgeheven.</p>
2016	<p>OAA, directie onderwijs, inspectie der onderwijs en ministerie van onderwijs werken samen om op korte termijn een aantal onderwijsprogramma’s van OAA aan te passen aan de huidige beroepsonderwijs.</p> <p>Hierbij wordt een tijdelijke oplossing aangeboden voor de problematiek van voortijdige schoolverlaters en volwassenen en de behoefte van deze doelgroep om opleidingen te volgen die afgerond worden met een diploma met een kwalificatieniveau.</p> <p>Een commissie wordt in het leven geroepen om een advies uit te brengen over de mogelijkheid een technisch opleidingsinstituut en of een technisch certificeringsprogramma te starten op het gebied van de werkzaamheden ten behoeve van de productie in de raffinaderij Citgo.</p> <p>Eind 2016 is het advies over een technisch certificeringsprogramma aangeboden. Om een duurzaam programma op te kunnen zetten moet deze verder in het beroepsonderwijs vormgegeven aan worden.</p>
2017	<p>Een behoefteonderzoek wordt gedaan voor de opleiding Logistiek aan het Colegio EPI. Dit wordt gedaan in opdracht van de overheid die Aruba als een logistieke ‘gateway’ wil gebruiken en om dit te bereiken een kennisinfrastructuur op Aruba tot stand wil laten komen door middel van onderwijs en training voor de maritieme, logistieke en petrochemische sectoren. Gestreefd wordt naar een diversificatie van de Arubaanse economie, ontwikkeling van een kenniseconomie, een gateway en logistieke hub (Deloitte, 2017)</p>

Gezien voornoemde ontwikkelingen wordt de noodzaak om het onderwijs te innoveren op strategische en integrale wijze zichtbaar. Voor het bereiken van een beroepsonderwijs dat snel kan inspelen op de snelle veranderingen zal er op efficiëntere wijze gewerkt moeten worden.

2.2 Het huidige beroepsonderwijs in beeld

2.2.1 De huidige beroepsonderwijsinstellingen

De opleidingsinstellingen die beroepsonderwijs aanbieden op Aruba zijn de EPB-scholen, het Colegio EPI, en het Politie Opleidingsinstituut. In de tabellen hieronder volgt een beknopt beeld van de bovengenoemde instellingen die momenteel beroepsonderwijs verzorgen.

Bij het OAA-beroepsonderwijs wordt momenteel de omslag gemaakt van beroepscursussen naar beroepsopleidingen. Verder is er een instelling voor voortgezet speciaal onderwijs: Scol Practico pa Ofishi (SPO) die zich richt op het “praktijkonderwijs” met de mogelijkheid tot aansluiting op niveau 1 van het beroepsonderwijs. Elke instelling bedient een unieke doelgroep met specifieke onderwijsbehoeften waarvoor een bijzondere inrichting van het onderwijs wordt geveerd.

Tabel 2. Educacion Profesional Basico (EPB)

Instelling / schoolbestuur	het onderwijs	Doelgroep
<p>Instelling: EPB-scholen</p> <p>Schoolbestuur: Stichting Educacion Profesional Basico (S.E.P.B.)</p> <p>Bronnen: Het strategisch ontwerp "Scol Chikito den Scol Grandi" (SCdSG) Toelatingsregels EPB 2017-2018</p>	<p>Onder de stichting vallen de twee EPB-scholen in Oranjestad en in San Nicolas, die initieel lager beroepsonderwijs verzorgen. De SEPB stelt zich ten doel om leerlingen, ongeacht hun geloofsovertuiging, zowel algemene vorming als specifieke beroepsvorming aan te bieden.</p> <p>Inrichting van het onderwijs is gebaseerd op het strategisch ontwerp "Scol Chikito den Scol Grandi" (SCdSG), welk gefaseerd is ingevoerd in het schooljaar 2011-12. In schooljaar 2014-15 heeft de eerste SCdSG cohort hun eindexamen afgelegd. Kern in het strategisch ontwerp is het centraal stellen van de leerling, waarbij de organisatie zich richt op het leerproces van de individuele leerling. Dit gebeurt volgens de <i>smaller learning communities</i> concept.</p> <p>De opleidingen De beroepsopleidingen duren vier jaar en bestaan uit een basisjaar voor algemene vorming die verzorgd wordt in de unit startjaar, gevolgd door 3 beroepsgerichte jaren in unit economie, unit techniek of unit service. Er zijn 3 type opleiding stromingen die aangeboden worden: doorstroomopleiding niveau 2, uitstroomopleiding niveau 2 en arbeidsmarktopleiding niveau 1.</p>	<p>EPB richt zich op leerlingen van twaalf tot 17 jaar.</p> <p>Toegelaten tot de eerste klas van de EPB worden leerlingen die vóór 1 oktober van het betreffende schooljaar de leeftijd van 17 jaar nog niet hebben bereikt en die de basisschool hebben doorlopen.</p> <p>Leerlingen mogen maximaal 6 leerjaren op de EPB-scholen –initieel dagonderwijs – verblijven.</p> <p><i>Instromen vanuit een mavo/highschool is ingaande 2013-2014 alleen mogelijk in het 1e en het 2e EPB-leerjaar i.v.m. de opbouw van het beroepscurriculum van de EPB-scholen"</i></p>

Tabel 3. Educacion Profesional Intermedio (EPI)

Instelling / schoolbestuur	het onderwijs	Doelgroep
<p data-bbox="162 521 320 589">Instelling: Colegio EPI</p> <p data-bbox="162 723 368 824">Schoolbestuur: Dienst Publieke Scholen (DPS)</p> <p data-bbox="162 965 411 1093">Bron: Website Colegio EPI www.epiaruba.com</p>	<p data-bbox="443 521 1034 925">In het beroepsgericht onderwijs van EPI zijn theorie en praktijk nauw verbonden. Beroepssituaties vormen het uitgangspunt voor de ontwikkeling van opleidingen. Het onderwijs wordt praktijkgericht vormgegeven waarbij de meest voorkomende beroepstaken de kern van de opleiding vormen. Het opleiden vindt plaats op scholen en in het bedrijfsleven. Op school wordt er gestreefd naar het leren in levensechte situaties en staan praktijkvoorbeelden centraal.</p> <p data-bbox="443 965 1026 1227">De opleidingen Het Colegio EPI biedt mbo-opleidingen op beroepskwalificatieniveaus 3 en 4 die verzorgd worden in de units: Ciencia & Tecnologia, Hospitalidad & Turismo, Economia, Salubridad & Servicio. Unit Hospitalidad & Turismo biedt tevens een Associate degree en een niveau 2 opleiding.</p>	<p data-bbox="1058 521 1369 689">EPI biedt opleidingen aan jongeren en volwassenen (werkend en niet werkend) vanaf 16 jaar.</p>

Tabel 4. Politie Opleidingsinstituut (PO)

Instelling / schoolbestuur	het onderwijs	Doelgroep
<p>Instelling: Het Politie Opleidingsinstituut van de Divisie Politie Opleiding & Ontwikkeling van het Korps Politie Aruba (<i>KPA</i>)</p> <p>Bevoegd gezag: De minister belast met justitie. De korpschef KPA</p> <p>Bronnen: Landsbesluit Politieopleidingen 2011 no 67. Minister van Justitie en Onderwijs.</p> <p>Politie Opleidingsinstituut (PO)</p>	<p>Het politieonderwijs is ingericht op het ontwikkelen van kennis, vaardigheden en beroepshouding bij de studenten, waarbij getracht wordt om het politieonderwijs optimaal te laten aansluiten bij de beroepspraktijk.</p> <p>Het onderwijs is een mengvorm van probleemgestuurd en competentiegericht onderwijs, waarbij toetsing gericht is op zowel het testen van de praktische vaardigheden (bekwaamheden) als op het meten van parate kennis (theorie).</p> <p>Het uitgangspunt is dat de agent in opleiding (AIO) tijdens de opleiding zelf inspanning en energie moet steken in zijn/haar eigen leerproces. Dit om de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel te bevorderen. De docent heeft hierbij een instruerende en begeleidende rol.</p> <p>Opleidingen volgens Landsbesluit Politieopleidingen 2011 no. 67:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. LBO-politieopleiding niveau 2; b. MBO-politieopleiding niveau 3; c. MBO-politieopleiding niveau 4; d. Middenkaderopleiding (MKO); e. Kaderopleiding (KO); f. Hoger Kaderopleiding (HKO); g. specialistische en aanvullende opleidingen. 	<p>Het politieonderwijs is gericht op aankomende politieambtenaren en politieambtenaren die verder willen groeien in het korps.</p> <p>Daarnaast worden als onderdeel van het justitiële onderwijs, basis en vervolgoopleidingen verzorgd voor andere departementen zoals KIA, CEA, Immigratie en Kustwacht.</p>

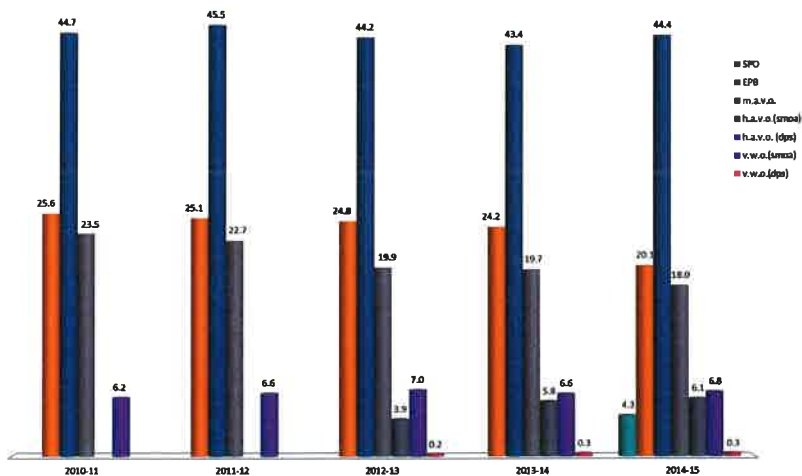

2.2.2 Het huidige beroepsonderwijs in cijfers

Onderstaand wordt een algemeen beeld van het beroepsonderwijs weergegeven in cijfers. Onderwerpen die worden behandeld zijn participatie in aantallen en sekse, doorstroom, examenresultaten, middag- en avondonderwijs. Voor het verkrijgen van deze cijfers is gebruik gemaakt van Statistisch jaarverslagen van Departamento di Enseñansa [<http://www.ea.aw/en/documento-a-publicacion/relato-anual>].

Participatie in het Secundair Onderwijs

Het secundair onderwijs op Aruba bestaat uit de SPO, EPB, mavo, havo en vwo. Onderstaande figuur geeft een beeld van de studentenpopulatie van het secundair onderwijs over de schooljaren 2010-2011 t/m 2014-2015.

Figuur 1. % studentenpopulatie secundair onderwijs per schooltype over de schooljaren 2010-2011 t/m 2014-2015.

Over de 5 schooljaren heen was de mavo het meest bezochte schooltype in het secundair onderwijs. Voor de schooljaren 2010-2011 t/m 2012-2013 volgde EPB als tweede, en voor de schooljaren 2013-2014 en 2014-2015 werd de tweede plaats overgenomen door de havo scholen (SMOA en DPS samengeteld).

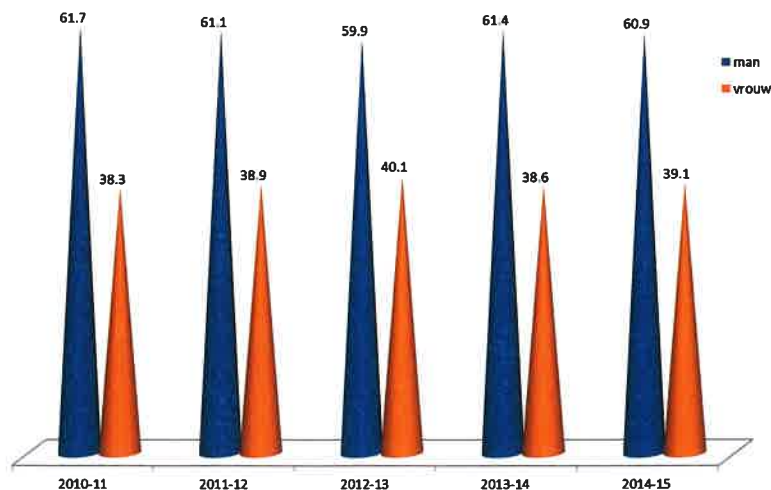

EPB

In het schooljaar 2014-2015 vertegenwoordigden EPB-leerlingen 20.1 % van de studentenpopulatie van het secundair onderwijs. In dat schooljaar is de overdracht van de Aspirantopleiding door de SEPB aan het Land werkelijkheid geworden en derhalve ondergebracht bij het schoolbestuur DPS en verzorgd door de Scol Practico pa Ofishi (SPO). Dit is terug te zien in de verlaging van het aantal deelnemers bij het EPB in het schooljaar 2014-2015. Het SPO-leerlingenaantal voor dat schooljaar was 362 leerlingen zijnde 0.3% van de studentenpopulatie van het secundair onderwijs.

Ter vergelijking, in het schooljaar 2010-2011 was het aantal EPB leerlingen (inclusief Aspirantopleiding leerlingen) 1858 leerlingen, in het schooljaar 2011-2012 1881 leerlingen, in het schooljaar 2012-2013 1873 leerlingen, in het schooljaar 2013-2014 1861 leerlingen en in het schooljaar 2014-2015 waren er 1924 leerlingen (EPB en SPO Aspirant opleiding leerlingen samen).

De meeste studenten stromen EPB binnen via het basisonderwijs. Een klein deel via het speciaal onderwijs, het incorporatie programma en de mavo scholen. De leeftijd van de deelnemer is tussen 12 en 17 jaar. Opvallend bij EPB is dat meer mannen dan vrouwen ingeschreven staan als leerling. Onderstaande figuur geven het man/vrouw ratio in het EPB.

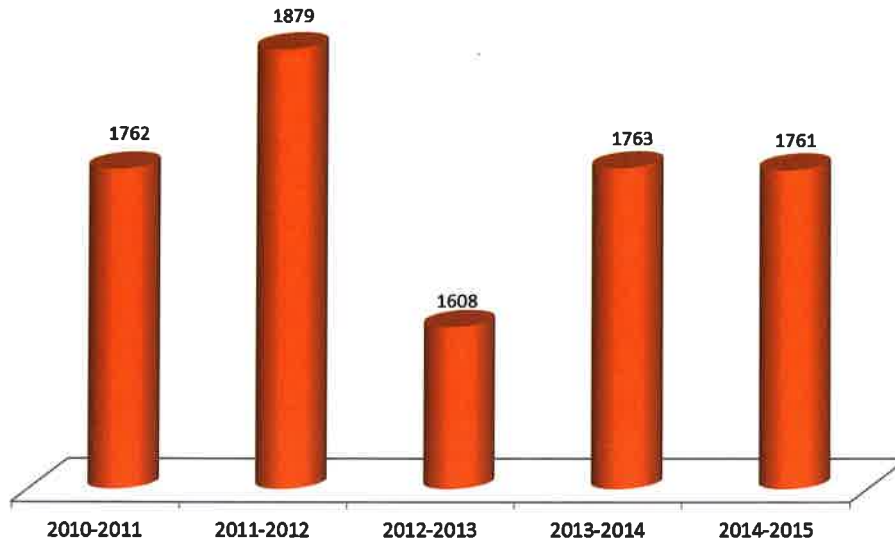

Figuur 2. % man/vrouw EPB-deelnemers

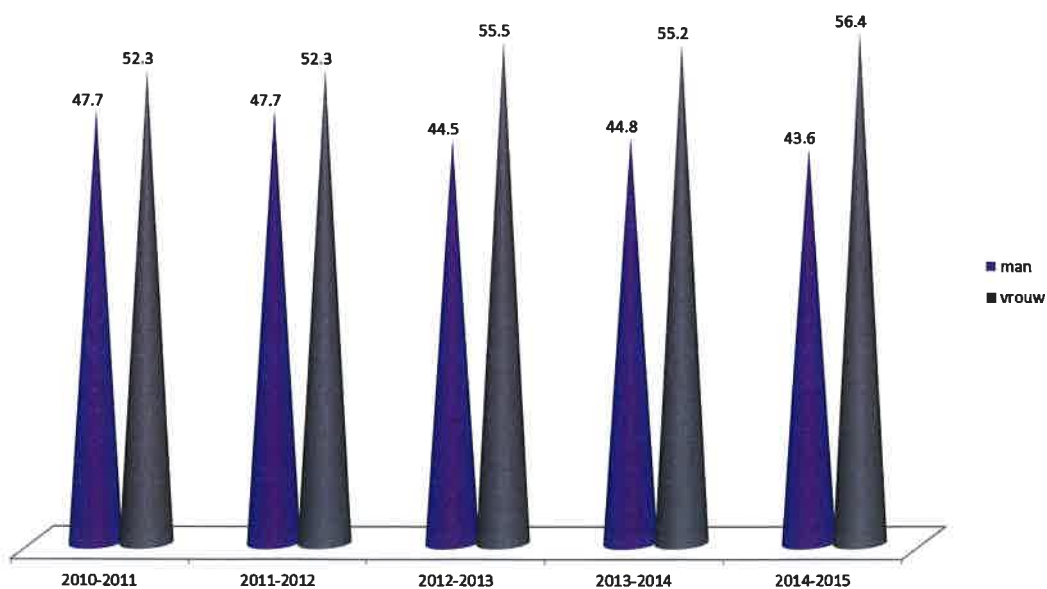
EPI

Tussen de schooljaren 2010-2011 en 2014-2015 toonde het EPI fluctuaties in studentenaantal, waarbij schooljaar 2011-2012 de meeste studenten had (1879) en schooljaar 2012-2013 de minste (1608). Zie figuur 3.

Figuur 3. Aantal deelnemers EPI-schooljaar 2010-2011 t/m 2014-2015

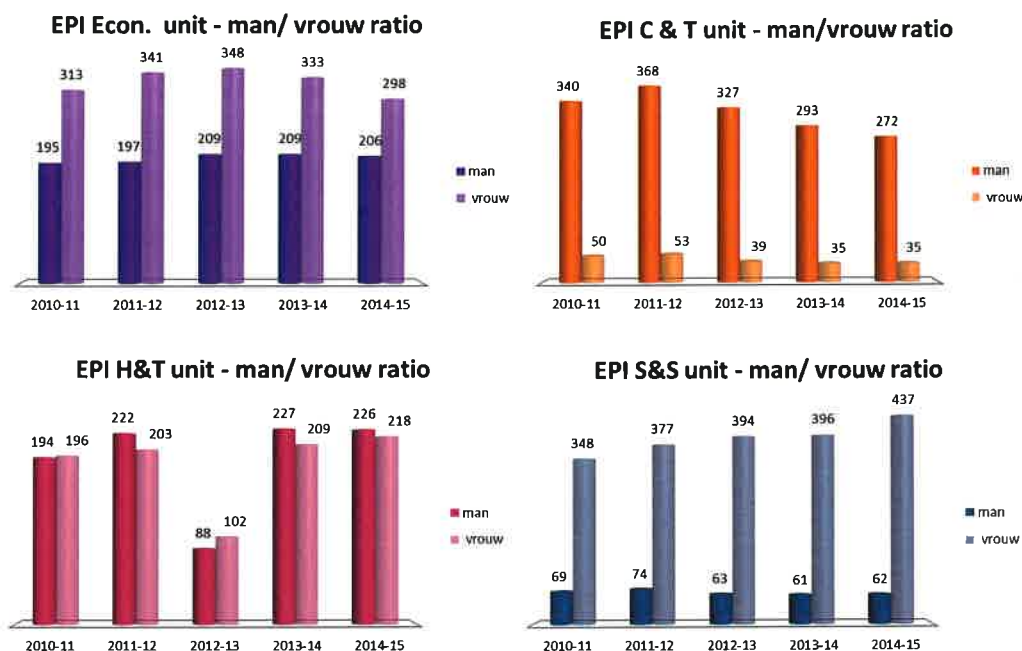
Tussen de schooljaren 2010-2011 en 2014-2015 waren er meer vrouwen dan mannen ingeschreven bij de EPI als student, zoals te zien is in figuur 4.

Figuur 4. % man/ vrouw EPI-deelnemers

Alhoewel er meer vrouwen dan mannen ingeschreven zijn bij het EPI, varieert dit ratio per unit, zoals het onderstaande figuur aangeeft. Zie onderstaande figuren uitgebeeld in figuur 5.

Figuur 5. Aantal man/vrouw EPB deelnemers per unit

Het aantal vrouwen is groter in unit Salubridad & Servicio en unit Economia. In de unit Ciencia & Tecnologia is het net omgekeerd, daar zijn er meer mannen dan vrouwen. In de unit Hospitality & Tourism is de ratio bijna gelijk tussen de seksen.

EPI biedt beroepsopleidingen aan voor jongeren en volwassenen (werkend en niet werkend) vanaf 16 jaar. Meeste studenten stromen binnen via de mavo. De onderstaande tabel biedt een overzicht van de leeftijd verspreiding en gemiddelde leeftijd van de leerlingen per EPI-unit.

	# deelnemers	leeftijd verspreiding	gemiddelde leeftijd
C & T	307	16-39	19.6
Econ	504	16-35	19.6
H & T	444	16-48	20.2
S & S	506	16-56	22.1

Tabel 5. Leeftijd verspreiding EPI-deelnemers per unit per 1 september 2014.

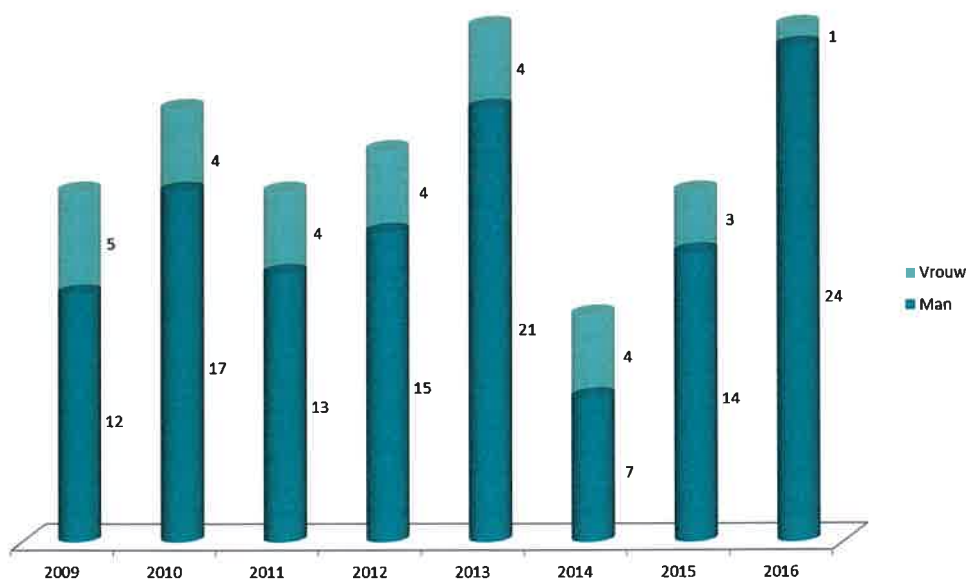
Politie Opleidingsinstituut (POI)

De agenten in opleiding (Aio) volgen een vierjarige MBO opleiding op niveau 4. In de onderstaande tabel worden het aantal studenten aangegeven die in elk schooljaar zijn gestart – verdeeld in mannen en vrouwen. Het streefaantal voor elk schooljaar ligt tussen de 15 en 25 nieuwe studenten, maar de grootte van de uiteindelijke klas hangt af van de resultaten van de selectieprocedure.

De leeftijd van de studenten ligt tussen de 17 en 34 jaar. Per schooljaar zijn er fysiek tussen de 60 en 100 studenten aanwezig op de POI, verdeeld over de vier leerjaren van de MBO politieopleiding.

Jaar	2009 N4	2010 N4	2011 N4	2012 N4	2013 N4	2014 N4	2015 N4	2016 N4
Aantal A.i.o's	17	21	17	19	25	11	17	25
Man	12	17	13	15	21	7	14	24
Vrouw	5	4	4	4	4	4	3	1

Tabel 6. Aantal agenten in opleiding - niveau 4

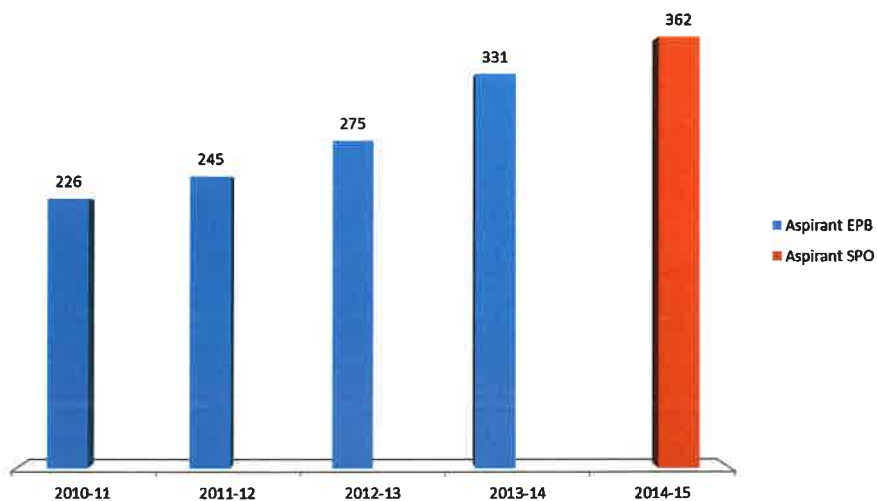

Figuur 6. Aantal agenten in opleiding - niveau 4.

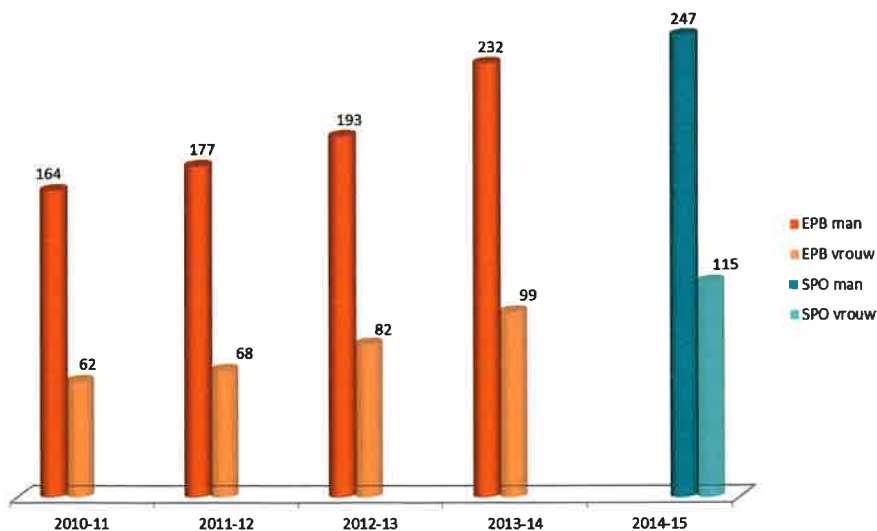
Aspirant-opleiding

Voorheen was de aspirant-opleiding bij het schoolbestuur SEPB ondergebracht, schooljaar 2014-15 werd het door het schoolbestuur DPS overgenomen en wordt het door de openbare school voor voortgezet speciaal onderwijs "Scol Pratico pa Ofishi (SPO) verzorgd. Onderstaande figuur duidt aan het aantal studenten aspirant-opleiding over de schooljaren 2010-2011 t/m 2014-2015.

Figuur 7. Aantal studenten aspirant-opleiding over de schooljaren 2010-11 t/m 2014-15

Tussen de schooljaren 2010-2011 en 2014-2015 waren er meer mannen dan vrouwen ingeschreven voor de aspirant-opleiding.

Figuur 8. Aantal man/vrouw studenten aspirant-opleiding

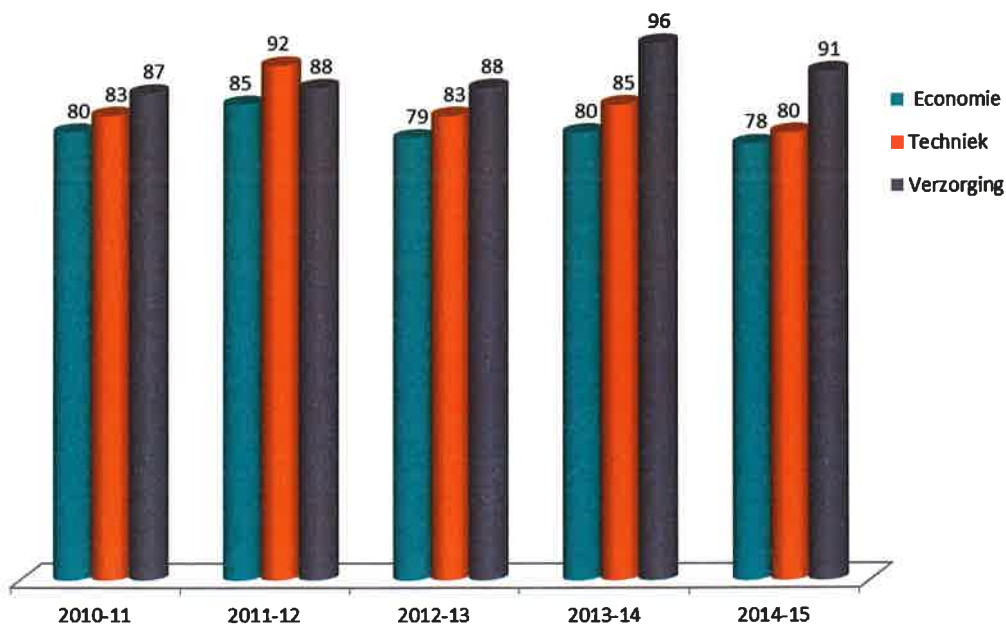

Examenresultaten

Onderstaande informatie is om een algemeen beeld te krijgen van de examenresultaten per schooljaar en schooltype. Een gedetailleerd overzicht van de leeropbrengsten van het beroepsonderwijs is voor alsnog niet haalbaar. De opbrengstindicatoren (rendement- en/of cijferresultaatgericht) dienen vastgesteld en vastgelegd te worden, waarna de nodige data-verzameling plaats kan vinden die de beoogde leeropbrengsten correct kan weergeven.

EPB

Vanaf schooljaar 2010-2011 tot en met schooljaar 2014-2015 is te zien dat de examenresultaten bij de EPB boven de 70 % zijn. Dit is bij alle EPB-sectoren het geval. Zie figuur 9.

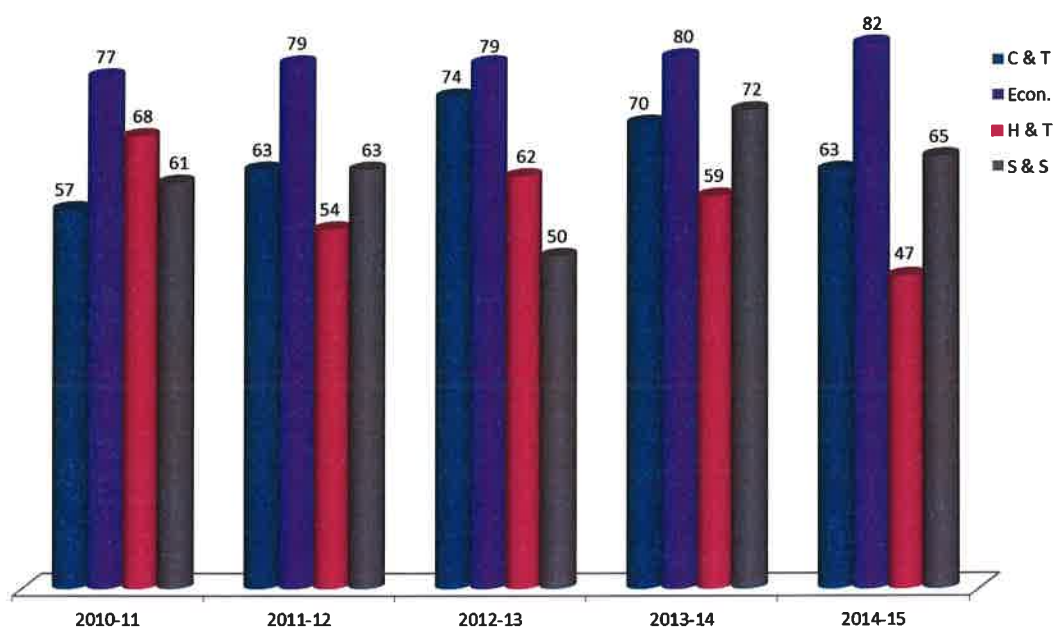
Figuur 9. Examenresultaten EPB per sector

In het schooljaar 2015-2016 was het slagingspercentage bij EPB Oranjestad 83 % en EPB San Nicolas 68%. In het schooljaar 2016-2017 was het slagingspercentage bij EPB Oranjestad 87% en EPB San Nicolaas 84% [\[http://www.ea.aw/en/noticia/1617-resultado-di-examen-2017\]](http://www.ea.aw/en/noticia/1617-resultado-di-examen-2017)

EPI

Het gemiddelde slagingspercentage bij EPI vanaf 2010-2011 t/m 2014-2015 is boven 60%. Het slagingspercentage van de unit *Economia* studenten is de hoogste binnen EPI en is relatief constant over de jaren. De andere units vertonen fluctuaties over de jaren heen waarbij het slagingspercentage bij unit *Salubridad & Servicio* en unit *Hospitality & Tourism* in resp. schooljaar 2012-13 en 2014-15, 50% en minder was. Figuur 10 geeft een overzicht van het slagingspercentages van de units vanaf 2010-2011 t/m 2014-2015.

Figuur 10. Examenresultaten EPI per unit

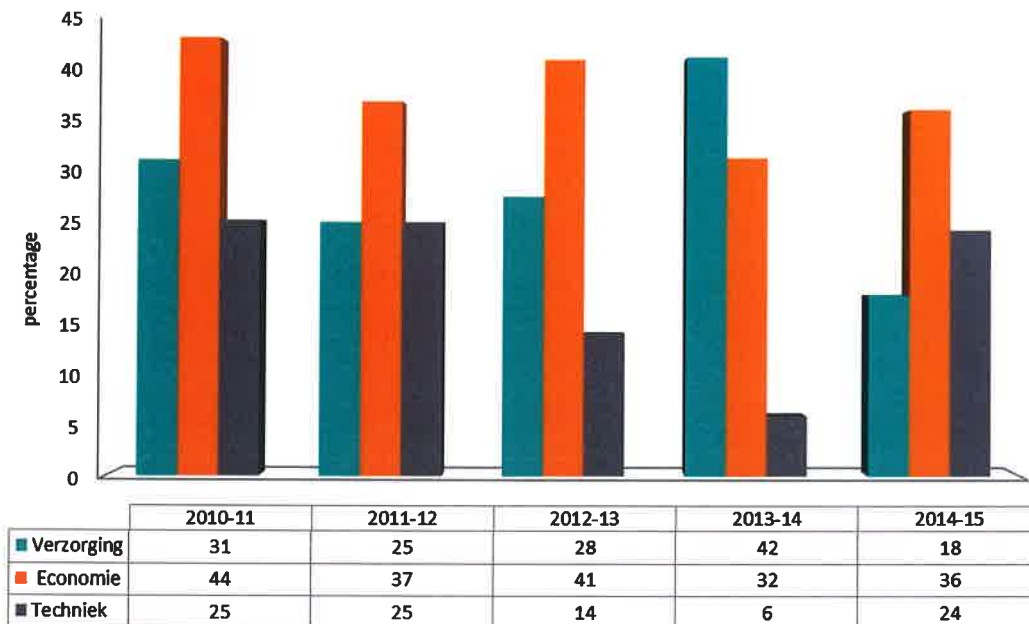
Aspirant-opleiding

Van de studenten aspirant-opleiding die in het schooljaar 2014-2015 hun examen deden was het aantal geslaagden 91%. Van de mannelijke studenten waren 94% geslaagd en van de vrouwelijke studenten 83%. Schooljaar 2014-2015 was het eerste jaar dat de aspirant-opleiding verzorgd werd door de SPO.

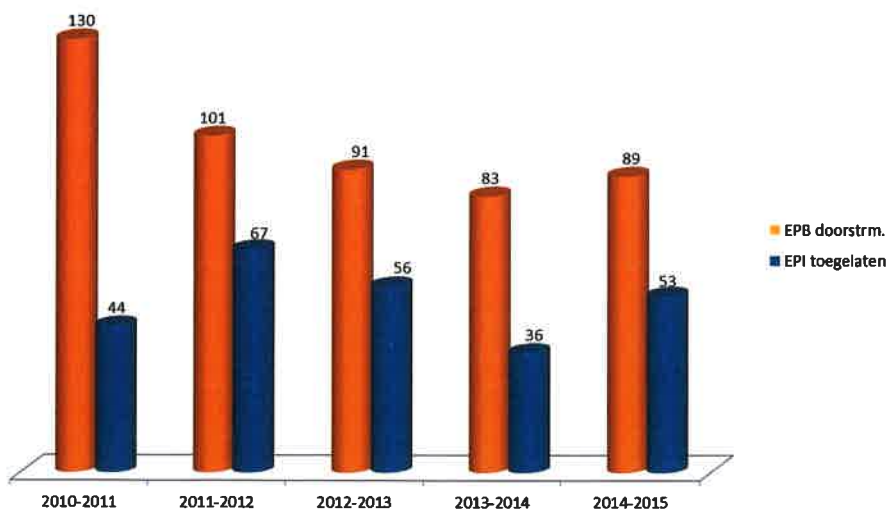
Doorstroom van EPB naar EPI

In figuur 9 was te zien dat er een hoog percentage van EPB studenten voor hun examens slagen. Van dit percentage slagen gemiddeld 28.42 % met een EPB doorstroom-diploma, dit verschilt echter wel per sector zoals figuur 11 aangeeft.

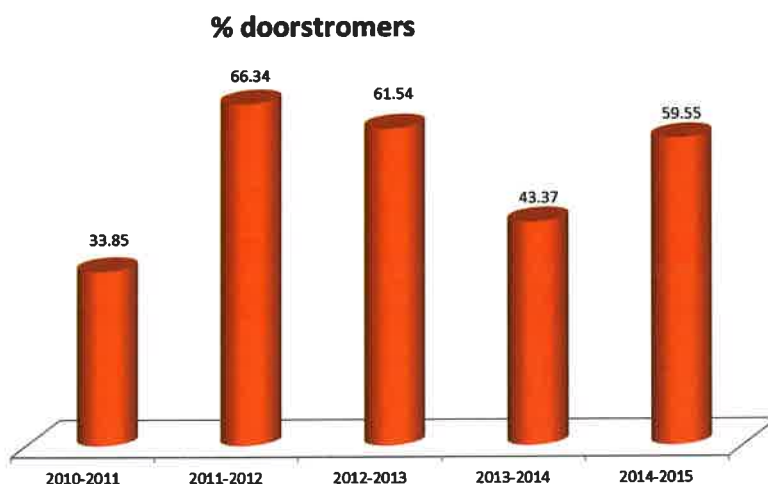
Figuur 11. % geslaagden per EPB sector die een doorstroom diploma behaalden

Figuur 12 geeft een beeld van het aantal studenten die in het voorafgaand schooljaar EPB doorstroom hadden afgerond en het aantal EPB-geslaagden die in het aangeduide schooljaar toegelaten zijn tot het EPI.

Figuur 12. Aantal EPB doorstroom geslaagden toegelaten tot het EPI

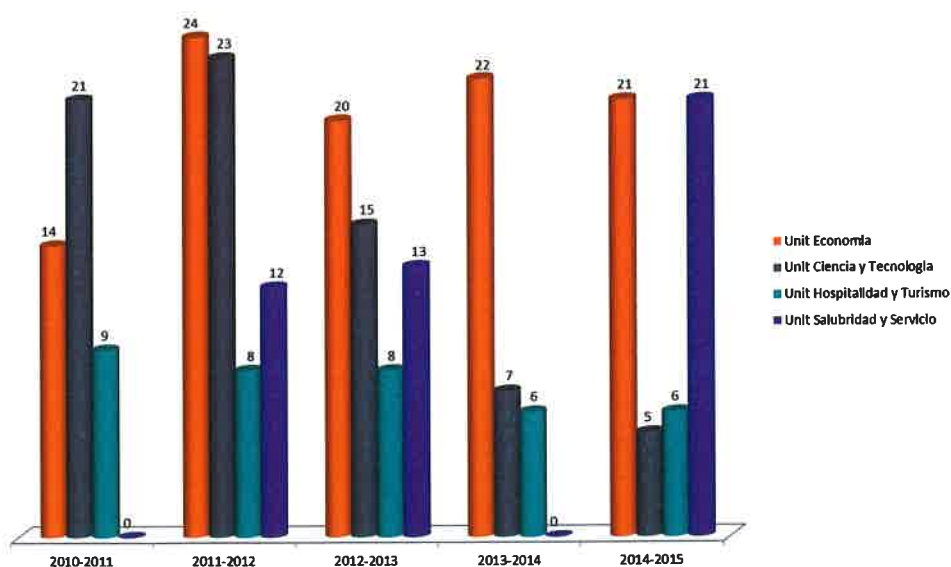

Figuur 13. % EPB doorstromers die naar de EPI doorstromen

Voor het schooljaar 2010-2011 is dit een percentage onder het gemiddelde met 33.85%. Voor het schooljaar 2011-2012 is dit 66.34%. Voor het schooljaar 2012-2013 was dit 61.54% en voor het schooljaar 2013-2014 was dit 43.37%. Voor het schooljaar 2014-2015 was dit 59.55%.

Bekijken we het aantal toegelaten EPB studenten per EPI unit dan kunnen we zien dat de meeste studenten doorstromen naar unit Economía gevolgd door unit Ciencia y Tecnología. Wel is te zien dat voor het schooljaar 2013-2014 en 2014-2015 het aantal studenten bij unit Ciencia y Tecnología is gedaald. Unit Salubridad y Servicio kent in 2014-2015 een forse stijging van studenten die van EPB toegelaten zijn tot EPI. Zie figuur 14.

Figuur 14. Aantal EPB doorstrom geslaagden toegelaten tot EPI-units per schooljaar.

De doorstroom opleidingen van EPB zijn bedoeld om de studenten naar een vervolgopleiding in het EPI te leiden. De EPB doorstroom opleidingen worden verzorgd op kwalificatieniveau 2, terwijl de meeste EPI-opleidingen die momenteel aangeboden worden op niveau 4 zijn. Voor sommige opleidingen op niveau 4 kunnen de studenten toegelaten worden, maar met aanvullende eisen. Zie bijlage 2 voor overzicht van de toelatingseisen per unit. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor het feit dat een relatief grote groep niet verder studeert aan het EPI. Een andere verklaring is dat de studenten meteen gaan werken. Andere studenten gaan de mavo volgen. Dit is geen logisch vervolg, maar het gebeurt wel. Een andere groep gaat naar de OAA. Onderzoek moet gedaan worden om verder inzicht te krijgen waarom een grote groep niet verder doorstroomt naar EPI en welke factoren hierbij een rol spelen.

Middag- en avondonderwijs

Momenteel wordt onderwijs in de middag en avond verzorgd voor jongeren en volwassenen. Het aanbod voor het beroepsonderwijs is beperkt. De OAA verzorgde tot schooljaar 2015-2016 voornamelijk beroepsgerichte cursussen. Meeste studenten gaan naar het avo om alsnog een diploma te halen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal deelnemers aan het middag- en avondonderwijs.

Tabel 7. Aantal deelnemers middag en avondonderwijs over schooljaren 2010-2011 t/m 2014-2015.

Schooljaar	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Middag mavo	200	262	203	216	230
Avondmavo	464	513	620	669	692
Avondhavo	564	514	539	556	584
Avond vwo	33	41	44	51	41
OAA	276	455	446	340	363
Totaal	1537	1785	1852	1832	1910

De studenten bij de middagmavo zijn tussen de 15 tot en met 33 jaar. De meeste studenten die deelnemen zijn tussen de 16 en 18 jaar. Het gemiddelde slagingspercentage tussen schooljaar 2010-2011 t/m schooljaar 2014-2015 is 34%. In 2010-2011 was het slagingspercentage het hoogst met 50% en het laagst in 2013-2014 met 21%.

De studenten van de avondmavo zijn ongeveer tussen de 15 en 54 jaar. De meeste studenten die deelnemen aan de avondmavo zijn tussen de 18 en 22 jaar. Het gemiddelde slagingspercentage van de avondmavo tussen schooljaar 2010-2011 t/m schooljaar 2014-2015 is 40%. De studenten die deelnemen aan de avondhavo zijn tussen de 16 en 55 jaar. De meeste studenten zijn tussen de 17 t/m 21 jaar. Het gemiddelde slagingspercentage van de avondhavo tussen schooljaar 2010-2011 t/m schooljaar 2014-2015 is 39%, m.u.v. schooljaar 2011-2012 waarvan de gegevens niet bekend zijn.

De studenten van OAA zijn ongeveer tussen de 15 t/m 74 jaar. De meeste studenten zijn tussen de 17 t/m 22 jaar. De populairste OAA-opleidingen tussen schooljaar 2010-11 t/m schooljaar 2014-15 waren de volgende. Zie tabel 8.

Tabel 8. Meest gekozen cursussen bij de OAA over schooljaren 2010-2011 t/m 2014-2015.

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
1	basis timmeren	booglastechniek A	Nederlands	basis autotechniek	basis autotechniek
2	onderhoudsmonteur	basis autotechniek	Onderhoudsmonteur	onderhoudsmonteur	basis timmeren
3	basis autotechniek	Onderhoudsmonteur	Costumière	booglastechniek A	booglastechniek A

Het gemiddelde slagingspercentage bij de OAA-beroepsopleidingen tussen schooljaar 2010-2011 t/m schooljaar 2014-2015 is 81%. Het merendeel van de kandidaten die examen doen haalt de examens. Er dient echter opgemerkt te worden dat het percentage studenten die zich voor een OAA cursus inschrijven, met deze cursus doorgaan, examen afleggen en uiteindelijk een diploma halen echter laag is.

2.3 Uitdagingen voor het Arubaans Beroepsonderwijs

Op grond van de ontwikkelingen van het beroepsonderwijs, de huidige cijfers van het beroepsonderwijs, de adviesnota van CINOP en informatie van stakeholders uit de verschillende bijeenkomsten tijdens het project “Vernieuwen onderwijsprogramma EPB, EPI, OAA” kunnen we constateren dat wij voor de volgende uitdagingen staan:

a. *Geen samenhangend kwalificatiestelsel om kwalitatief beter onderwijs aan te kunnen bieden*

Uit de ontwikkelingen van het onderwijs blijkt duidelijk dat er geen beleid voor het hele beroepsonderwijs aanwezig is. De verschillende initiatieven vinden plaats op instellingsniveau. In de adviesnota CINOP (CINOP, 2016) wordt aangegeven dat het starten en vormgeven van een beroepsopleiding door elk van de scholen apart op Aruba gebeurt. Elke onderwijsinstelling heeft zijn eigen opleidingsprofielen, eindtermen en daaraan gekoppelde diploma's. Het niveau en de inhoud sluiten niet altijd aan. Er is een geringe samenwerking tussen de instellingen. Hierdoor wordt het voor de studenten moeilijk om door te stromen naar een hoger niveau.

Het avond- en regulier beroepsonderwijs zijn ook niet op elkaar afgestemd. Er is geen sprake van doorlopende leerlijnen. De aansluiting tussen mavo en beroepsonderwijs verloopt ook niet soepel gezien de studenten achterlopen voor wat betreft beroepsgerichte vakken.

b. *Onderwijsprogramma onvoldoende gericht op het beroep en ontwikkelingen in de omgeving*

Volgens de nota CINOP (CINOP, 2016) is het curriculum van de beroepsopleidingen sterk gericht op het verwerven van vaktechnische kennis en vaardigheden. Bij de opleidingen staat centraal het verwerven van kennis en vaardigheden uit afzonderlijke onderdelen en niet vanuit een integraal beroepsgerichte aanpak. Hierbij is een structurele samenwerking tussen onderwijsactoren, het bedrijfsleven, bedrijfsorganisaties (KvK, AHRA, ATIA, etc.) en relevante overheidsactoren (DAO, DPL, etc.) van uiterst belang.

De opleidingen van OAA zijn sterk verouderd en leiden niet tot kwalificaties. Momenteel wordt hieraan gewerkt en leiden een aantal opleidingen tot een kwalificatie. Deze opleidingen zijn aangepast volgens het huidige systeem, namelijk aan de eindtermen.

Volgens de nota CINOP (CINOP, 2016) moeten aspecten zoals ondernemerschap aan bod komen in het beroepsgerichte onderwijs om een impuls te geven aan startend ondernemerschap. Dit heeft Kamer van Koophandel ook verschillende malen aangegeven in sessies en vergaderingen met Directie Onderwijs. Tijdens de sessies georganiseerd door de overheid “UN Sustainable Development Goals Planning Mission Aruba” in mei 2017 zijn verschillende stakeholders benaderd om hieraan mee te doen. Uit de sessies is naar voren

gekomen dat ondernemerschap en innovatie te weinig gestimuleerd wordt in het onderwijs. Dit zou meer ingebed moeten worden in het curriculum. Zoals reeds aangegeven in de aanleiding zullen studenten middels de onderwijsprogramma's 21ste eeuw vaardigheden moeten ontwikkelen. Dit is momenteel niet voldoende aanwezig in de programma's. Momenteel is er zelf geen duidelijke beschrijving van wat wij op Aruba precies verstaan onder 21ste eeuw skills.

Het beroepsonderwijs in Nederland heeft verschillende innovaties gekend, zoals BKS en Herziening kwalificatiestructuur (HKS). In het samenwerkingsprotocol³ met Nederland heeft Aruba afgesproken om zorg te dragen voor aansluiting van het beroepsonderwijs met dat van Nederland. Dit betekent dat de onderwijsprogramma's en examens aangepast moet worden, anders komt de aansluiting met Nederland in gevaar.

c. Oneigenlijke keuzes door gering aanbod en geen goede aansluiting

Gezien het feit dat het opleidingsaanbod van het beroepsonderwijs voor volwassenen beperkt is, volgt een grote groep Algemeen Voortgezet Onderwijs (avo). Een grote groep haalt echter de opleiding niet of is na het avo nog steeds niet opgeleid voor een beroep. Ook zijn er voor vroegtijdige schoolverlaters en studenten die van de EPB of EPI verwijderd worden weinig mogelijkheden om elders beroepsonderwijs te volgen dat tot een kwalificatie leidt. Het aanbod is niet breed voor de verschillende doelgroepen. Daarnaast verloopt de aansluiting tussen EPB-doorstromers en de EPI-unit Economia en unit Ciencia & Tecnologia niet optimaal daar de units alleen kwalificatieniveau 4 opleidingen aanbieden. Voor studenten die kwalificatieniveau 2 van EPB afronden is de overstap van kwalificatieniveau 2 naar niveau 4 te groot. Meerdere opleidingen op niveau 2, 3 en 4 dienen aangeboden te worden.

De Inspectie heeft tevens gesignaleerd dat het onderwijs voor EPB, EPI en SPO reeds vol zit. Dit moet verder onderzocht worden.

d. Niet voldoende leerlinggericht/houdt geen rekening met de verschillende doelgroepen

Zoals net genoemd, zijn de opleidingen niet altijd gericht op de behoeftes van volwassenen, studenten met justitiële problemen en andere gevallen. Elke doelgroep is anders en heeft een andere aanpak. Voor EPB studenten is de overstap van EPB naar EPI te groot, vooral voor wat betreft de generieke vakken. Dit geldt ook voor mavo studenten, die zoals al eerder genoemd achterlopen voor wat betreft beroepsgerichte vakken. Willen ze succesvol zijn dan moeten ze de nodige begeleiding en steun krijgen om succesvol te kunnen zijn. Ten behoeve van volwassenen die competenties hebben verworven door hun werkervaring of andere levenservaringen (bv. vrijwilligerswerk of andere nevenactiviteiten) moet de mogelijkheid gecreëerd worden om de EVC-procedure te doorlopen. Op basis hiervan kunnen dezen vrijstellingen krijgen en de opleiding in een kortere tijd afronden. Het EVC-

---

³ Samenwerkingsprotocol op de beleidsterreinen Onderwijs, Cultuur, Wetenschap en Emancipatie tussen Aruba en Nederland, d.d. 4 juli 2012

instrumentarium is ontwikkeld en de cursus *Train the trainers* heeft plaatsgevonden, maar het EVC systeem moet officieel vastgelegd worden en verder ontwikkeld worden.

Een andere uitdaging is dat de didactiek momenteel hetzelfde is voor volwassenen beroepsonderwijs als voor het regulier beroepsonderwijs. De didactiek is niet gericht op volwassen deelnemers (andragogie) en er is ook geen loopbaan coaching, zorg en begeleiding voor hen.

Ook geeft de nota CINOP (CINOP, 2016) aan dat de taaldiversiteit op Aruba een enorme uitdaging is voor de onderwijsinstellingen doordat de instructietaal in het beroepsonderwijs momenteel varieert tussen Papiamentu, Nederlands en Engels.

e. Geen goede aansluiting van het beroepsonderwijs met de arbeidsmarkt

Vertegenwoordigers van het bedrijfsleven geven (tijdens o.a. CINOP Industry Group klankbordsessies, SDG-sessies, Dialogo Sociaal, media) aan dat de studenten niet alle nodige competenties hebben om aan te sluiten op de behoeften van de arbeidsmarkt. Het onderwijs richt zich op doelen die studenten moeten bereiken, maar niet op alle competenties om als beginnende beroepsbeoefenaar te kunnen functioneren. Ondanks eerdere pogingen om een structurele samenwerking met het bedrijfsleven te realiseren, zoals het overlegorgaan Consejo di Educacion y Labor Aruba (CELA), is het nog niet gelukt om een duurzame structurele samenwerking te bewerkstelligen. Het bedrijfsleven is niet als adviesbranche of sector georganiseerd voor het onderwijs (CINOP, 2016). Tijdens de CINOP Industry Group klankbordsessies is duidelijk naar voren gekomen dat de behoefte bestaat voor een nauwere structurele samenwerking met het bedrijfsleven, onder meer gericht op het snel aanpassen van het curriculum, beroepspraktijkvorming, informatie over werkgelegenheid en de behoeften aan nieuwe opleidingen.

f. Leeromgeving niet voldoende aangepast aan de tijd

De leeromgeving moet zo ingericht zijn dat de studenten de nodige begeleiding krijgen voor het succesvol doorlopen en afronden van hun studie. Begeleiding moet gegeven worden bij instroom, doorstroom (schoolloopbaan) en uitstroom naar vervolgonderwijs of naar de arbeidsmarkt. De voortgang van de studenten moeten gemonitord kunnen worden. Een van de uitdagingen is om de zorgstructuur binnen het beroepsonderwijs zodanig op te zetten dat het degelijk ondersteuning kan bieden aan elke student gedurende zijn/ haar schoolcarrière. Verder moeten studenten ondersteuning kunnen krijgen bij studievaardigheden (zoals plannen, uitstelgedrag) motivatie en bij sociale problemen. Ook moeten studenten de nodige remediëring kunnen krijgen en moeten studenten die dreigen uit te vallen de nodige begeleiding krijgen. De studenten moeten in een veilige omgeving leren met een positief leerklimaat. Een optimale systematiek om dit effectief aan te pakken ontbreekt.

g. Randvoorwaarden die in orde moeten zijn om kwalitatief beroepsonderwijs te kunnen aanbieden

- **Personeel**

In de Adviesnota CINOP (CINOP, 2016) wordt aangegeven dat er een tekort is aan docenten in het beroepsonderwijs. Ook wordt aangegeven dat door vergrijzing dit tekort verder zal toenemen. Dezelfde docenten geven les in de avonduren bij onder andere OAA, waar ze als gastdocenten betaald worden.

OAA heeft geen eigen vast personeel. Indien men hier naartoe wil gaan, dan betekent dat **dat** het aantal personeel in het beroepsonderwijs vergroot moet worden. Deze docenten zullen ook verder opgeleid moeten worden. Naast onderwijspersoneel is er behoefte voor ondersteunend personeel. OAA geeft aan dit nodig te hebben voor EVC, BPV en intake.

Om het onderwijs te vernieuwen en constant up-to-date te houden is het van belang dat docenten zich blijven ontwikkelen. Daarnaast moeten ze om het concept van levenslang leren te kunnen dragen, ook leren wat levenslang leren is en deze in de eigen situatie toepassen. De instellingen geven ook aan dat deskundigheidsbevordering en ontwikkelingstrajecten voor onderwijs- en ondersteunend personeel moeten plaatsvinden. Hiervoor moeten de financiën beschikbaar gesteld worden. In de adviesnota CINOP (CINOP, 2016) wordt vermeld dat er tussen de opleidingsinstituten en IPA geen structurele samenwerking is voor wat betreft professionalisering van docenten. Naast professionalisering is het van belang dat de arbeidsomstandigheden goed geregeld zijn, zoals kilometervergoeding voor Beroepspraktijkvorming (BPV) docenten, salarissen, uren voor innovaties en ontwikkeling in de EPI en OAA.

- **Middelen**

In de nota van CINOP (CINOP, 2016) wordt aangegeven dat de huidige bekostigingssystematiek gebaseerd is op jaarlijkse begrotingen die op basis van studentenaantallen en lessentabellen worden opgesteld. Deze worden door de onderwijsinstellingen ingediend bij de overheid. De schoolbesturen geven de voorkeur aan een systeem dat meer flexibel is. Ook dient nagegaan te worden of de huidige normbedragen aangepast dienen te worden.

Naast financiën is de infrastructuur een belangrijke voorwaarde. In het beroepsonderwijs zijn praktijklokalen van belang. Deze moeten constant up-to-date zijn. Nagegaan dient te worden in hoeverre de praktijklokalen van zowel EPB en EPI aan vernieuwingen toe zijn. OAA heeft geen lokaal, maar maakt gebruik van een aantal lokalen van EPB. OAA staat voor de uitdaging van locatie en budget voor faciliteiten om hun onderwijs verder te optimaliseren. EPI heeft behoefte aan meer lokalen. Momenteel is hierdoor het uitbreiden van hun aanbod moeilijk. Daarnaast is er behoefte aan een sportcomplex voor EPI. 21ste eeuw vaardigheden gaan gepaard met technologie. De lessen worden momenteel nog klassikaal gegeven met borden. Upgrading van ICT-apparaten moet plaatsvinden.

- **Organisatie**

Momenteel is men bezig met de organisatieontwikkeling van EPI. Er wordt gewerkt aan het opzetten van een nieuw organogram en het beschrijven van werkprocessen. Van belang is dat deze organisatieontwikkeling zo snel mogelijk plaatsvindt om zo te kunnen werken aan de innovaties op onderwijsinhoudelijk niveau.

Voor EPB zal ook de omslag naar BKS betekenen dat ze moeten bepalen hoe het onderwijs geleid door “Scol chikito den scol grandi” het beste binnen de BKS vorm gegeven kan worden. Dit gezien het feit dat EPB al bezig is met dit traject en een aantal cohorten al eindexamens heeft afgenomen. Het combineren van deze twee projecten is een uitdaging en vraagt de nodige organisatie en aanpassing.

Het is essentieel dat de rollen en verantwoordelijkheden voor alle actoren in de scholen en schoolbesturen, DEA en Inspectie duidelijk zijn geformuleerd waarbij goede communicatiestructuren opgezet zijn om snel te kunnen reageren op veranderingen. Hiervoor moeten alle neuzen in dezelfde richting wijzen. Momenteel is dat nog niet het geval.

Verschillende platforms worden van belang geacht zoals: een platform tussen schoolbesturen, instellingen van het beroepsonderwijs, DEA en Inspectie (onderwijsinstanties), een platform mavo en EPI, een platform onderwijsinstanties en arbeidsmarkt. Het hele verandertraject vraagt om een goed doordachte aanpak en de nodige begeleiding.

- **Kwaliteitszorg**

Volgens de Nota CINOP (CINOP, 2016) hebben de onderwijsinstellingen geen vaste werkwijze om de kwaliteit te borgen. De huidige toezichtkaders van de Onderwijsinspectie zijn van 2003 en moeten geactualiseerd worden. De rapportage van de kwaliteit van het beroepsonderwijs door de Onderwijsinspectie moet structureel en tijdig gebeuren, zodat het beleid aangepast kan worden. De huidige wetgeving voor het beroepsonderwijs moet vernieuwd worden, zodat de toezichtkaders aangepast kunnen worden. De externe legitimering van examens geschiedt volgens het huidige systeem van eindtermen. Dit moet ook aangepast worden. Het opdoen van kennis over een nieuw toetsingssysteem door medewerkers van het examenbureau is hierbij ook van belang.

Hoofdstuk 3

Gewenste situatie in het beroepsonderwijs

3. Gewenste situatie in het beroepsonderwijs

Om tot de gewenste situatie te kunnen komen (en antwoord te kunnen geven op de hoofd en sub-vragen zoals beschreven in hoofdstuk 1 Aanleiding) worden doelstellingen geformuleerd met een beschrijving van de daarbij te nemen maatregelen om deze doelstellingen te bereiken. In de hiernavolgende paragrafen worden deze toegelicht.

3.1 Doelstellingen (Wat)

Het beroepsonderwijs heeft als kernfuncties: het middels theoretische en praktische voorbereiding leiden tot een kwalificatie om een beroep uit te oefenen. Het bevorderen van algemene vorming en persoonlijke ontplooiing door gelijke kansen te bieden aan iedereen om een opleiding te volgen volgens eigen capaciteiten en wensen (eigen unieke eigenschappen) met de mogelijkheid om door te groeien. Het bijdragen aan de ontwikkeling van deelnemers tot verantwoordelijke en betrokken burgers in de maatschappij. Het beroepsonderwijs moet onderwijs van kwaliteit aanbieden om zo het onderwijsrendement te vergroten. Het beroepsonderwijs moet doelmatig (efficiënt) en doeltreffend (effectief) ingericht worden. Om zorg te dragen voor een doelmatig en doeltreffend beroepsonderwijs zal aan de volgende doelstellingen gewerkt moeten worden, namelijk:

1. de deelnemers voorzien van de juiste competenties voor het kunnen functioneren op de arbeidsmarkt, het vervolgonderwijs en in de maatschappij;
2. het verbeteren van de aansluiting met de arbeidsmarkt;
3. het vergroten van de succesvolle participatie aan het beroepsonderwijs waarbij aansluiting op het Arubaans en internationaal vervolgonderwijs is gegarandeerd;
4. het aanbieden van een kwalitatief goed en herkenbaar beroepsonderwijs;
5. het bereiken van de kwaliteitsomslag door zorg te dragen dat de randvoorwaarden in orde zijn.

Hiermee wordt beoogd dat het beroepsonderwijs aansluit op de behoefte van het bedrijfsleven, het vervolgonderwijs en de moderne samenleving. Het beroepsonderwijs is toegankelijk voor alle doelgroepen. Het beroepsonderwijsstelsel heeft een doorlopende leerlijn tussen de niveaus die zorgt voor doorstroming naar het vervolgonderwijs. Het onderwijsstelsel is opgebouwd uit internationaal vergelijkbare niveaus.

3.2 Maatregelen (Hoe)

Om zorg te kunnen dragen dat voornoemde doelstellingen bereikt worden, worden de volgende maatregelen geadviseerd:

1. juiste competenties door **drievoudige kwalificering**;
2. aansluiting tussen het beroepsonderwijs en arbeidsmarkt bevorderen door introductie van de beroepsgerichte kwalificatiestructuur;
3. participatie vergroten door **meer opleidingsaanbod, flexibel en leerlinggericht onderwijs**;
4. kwaliteit en (h)erkenning garanderen door **samenhang in het beroepsonderwijs**;
5. **verbetering randvoorwaarden** om de doelen te bereiken.

Het werken aan de speerpunten brengt met zich mee dat vernieuwing in het beroepsonderwijs zal moeten plaatsvinden. Om de vernieuwing van het beroepsgericht onderwijs mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat een aantal aspecten in orde zijn, zoals onder andere: inhoudelijke aspecten, leeromgeving, organisatorische aspecten, personeel, financiën en kwaliteitszorg. Deze vormen namelijk de bouwstenen voor het succesvol invoeren van het beroepsgericht onderwijs. De aspecten zullen gezien de omvang en complexiteit uitgewerkt worden in verschillende deelbeleidstukken.

Het risico bij het niet vernieuwen van het onderwijs is dat Aruba onvoldoende goed opgeleide werknemers zal hebben en dat de geschooldheidsgraad laag blijft. Ook de aansluiting met vervolgonderwijs komt in gevaar. Dit zal ongetwijfeld consequenties hebben voor de sociaal-economische en duurzame ontwikkeling op Aruba.

3.2.1 Juiste competenties door drievoudige kwalificering

Het beroepsonderwijs heeft niet alleen de functie van het kwalificeren voor een beroep. Maar heeft ook als taak de deelnemer voor te bereiden om verder te kunnen studeren en te functioneren in de maatschappij. Om dit te bereiken moet het onderwijs zodanig ingericht worden dat er sprake is van een drievoudige kwalificering namelijk:

- o aansluiting tot het vervolgonderwijs;
- o goed beginnende beroepsbeoefenaars;
- o degelijke voorbereiding op succesvolle participatie en integratie in de maatschappij (burgerschap). (Verheijen.E & ECBO, 2013)

In de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2017-01-01>, 2017) wordt een kwalificatie gedefinieerd als het geheel van bekwaamheden die een afgestudeerde van een beroepsopleiding kwalificeren voor het functioneren in een beroep of een groep van samenhangende beroepen, in het vervolgonderwijs en als burger welke beschreven is binnen een kwalificatiedossier. Deze definitie zal ook op Aruba gebruikt worden. Met kwalificatie wordt dan ook een drievoudige kwalificatie bedoeld.

3.2.2 Aansluiting tussen het beroepsonderwijs en arbeidsmarkt bevorderen door introductie van de beroepsgerichte kwalificatiestructuur

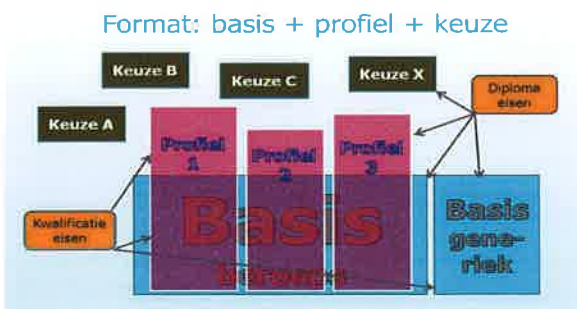
Bij het beroepsgericht onderwijs is de oriëntatie de praktijk en het beroep. De praktijk en het beroep zijn dan ook de uitgangspunten bij het ontwikkelen van de onderwijsprogramma's. Het landelijk instrument om het beroepsgericht onderwijs in te richten is de beroepsgerichte kwalificatiestructuur. Middels dit instrument wordt beoogd de aansluiting met de arbeidsmarkt te bevorderen. In tegenstelling tot eindtermen die aangeven wat de kennis, inzichten en vaardigheden een student minimaal aan het eind van een opleiding moet hebben, beschrijft de BKS hetgeen een student moet weten en kunnen om een beroep uit te oefenen, verder te studeren en in de maatschappij te kunnen participeren. Hierdoor worden de studenten degelijk voorbereid op de arbeidsmarkt en om als verantwoordelijke burger deel te kunnen nemen aan de maatschappij en de flexibiliteit te hebben om constant te leren en aan te kunnen passen aan veranderingen. Onderstaande tabel geeft een wat uitgebreidere uitleg van het beroepsgericht onderwijs en de beroepsgerichte kwalificatiestructuur.

Wat is Beroepsgericht Onderwijs?

Studenten die na het beroepsonderwijs aan de slag gaan, hebben allerlei kennis en vaardigheden nodig. Deze kennis en vaardigheden verschillen per beroep.

Onderwijsinstellingen geven onderwijs op basis van beroepsgerichte kwalificaties beschreven in beroepskwalificatiedossier. In deze kwalificaties staan de landelijk vastgestelde diploma-eisen voor opleidingen op niveau 1 t/m 4. Zo zorgt de overheid ervoor dat studenten de kennis en vaardigheden leren die bij het betrokken beroep horen en een leven lang blijven leren.

Alle onderwijsinstellingen gaan deze kwalificaties gebruiken. De kwalificaties staan in een beroepskwalificatiedossier. Het onderwijs en het bedrijfsleven geven input over de kwalificaties die worden vastgesteld door het ministerie. Onderwijsinstellingen passen het onderwijs aan als de arbeidsmarkt verandert.

Kwalificaties bestaan uit een basisdeel en een profieldeel waarin kennis en vaardigheden duidelijk staan beschreven. Tijdens de opleiding kan de student, bovenop de kwalificatie, keuzedelen kiezen. Zo kunnen ze zich verbreden, verdiepen of voorbereiden op hun vervolgopleiding.

Bron SBB

De beroepsgerichte kwalificatiestructuur moet de aansluiting tussen het beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt verbeteren. Verder kan het de doorstroom naar het hoger beroepsonderwijs (hbo) vergroten. Dit moet studenten stimuleren om onderwijs te (blijven) volgen.

Bron: (CINOP, 2016)

Zoals beschreven wordt onderwijs gegeven op basis van beroepsgerichte kwalificaties voor de verschillende beroepen die beschreven staan in de beroepsgerichte kwalificatiedossiers.

Het beroepskwalificatiedossier bestaat uit:

1. **Beroepskwalificatiedocument (BKD):** Aan de hand van het BCP worden de te behalen resultaten/kwalificaties beschreven in het BKD. In het basisdeel zijn opgenomen de kennis en vaardigheden die gelden voor meerdere beroepen. In het profieldeel zijn opgenomen de vaardigheden die specifiek zijn voor het beroep. Dit instrument biedt de instellingen richting bij het inrichten van het onderwijsprogramma.
2. **Beroepsgerichte keuzedelen:** Uit de keuzedelen kan een student kiezen om zich te kunnen verbreden, verdiepen of voorbereiden op hun vervolgopleiding.
3. **Generieke kwalificatie eisen.**
4. **Het beroepscompetentie profiel (BCP):** De competenties die nodig zijn voor het uitoefenen van het beroep staan beschreven in de BCP. Het BCP komt tot stand door input van het onderwijsveld en het bedrijfsleven en wordt indien nodig snel aangepast.
5. **Verantwoordingsinformatie:** Hierin worden de procesbeschrijving en verantwoording van de totstandkoming van het BKD beschreven. Dit ter garanderen van de kwaliteit van de documenten.

3.2.3 Participatie vergroten door meer opleidingsaanbod, flexibel en leerlinggericht onderwijs.

Om de participatie te vergroten in het onderwijs zal het onderwijs zo ingericht moeten worden dat het kansen biedt aan verschillende doelgroepen. Dit vraagt om meer aanbod van flexibel onderwijs en onderwijs dat rekening houdt met de unieke eigenschappen en situatie van de lerende. Dit maakt het onderwijs aantrekkelijker en stimuleert participatie.

Studenten en deelnemers van het beroepsonderwijs kunnen in de volgende doelgroepen worden gecategoriseerd:

- leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs die een leerweg op instroomniveau volgen bij het opleidingsinstituut SPO;
- studenten van het initieel secundair beroepsonderwijs dat wordt aangeboden door EPB;
- volwassen deelnemers van het secundair beroepsonderwijs dat wordt aangeboden door het opleidingsinstituut OAA;
- jonge schoolverlaters met of zonder justitieel verleden die een tweede kans zoeken in de leerwerktrajecten van het secundair beroepsonderwijs die worden aangeboden door het opleidingsinstituut OAA;
- studenten van het postsecundair beroepsonderwijs dat wordt aangeboden door de EPI;
- volwassen deelnemers van het postsecundair beroepsonderwijs dat wordt aangeboden door OAA en EPI;
- studenten van het (Associate degree) dat wordt aangeboden door het EPI.

Het beroepsgerichte onderwijs moet zo ingericht worden dat onderwijsinstellingen hun programma's op maat kunnen inrichten, maar die tot hetzelfde kwalificatieniveau kunnen leiden.

Meer aanbod van onderwijs zal bereikt worden door:

- ***Landelijke kwalificatiedossiers***
De kwalificatiedossiers zijn niet gebonden aan een instelling, maar landsdocumenten gebonden aan onderwijstype. De kwalificatiedossiers kunnen door de verschillende instellingen gebruikt worden om opleidingen te starten of aan te passen, waardoor er meer opleidingen aangeboden kunnen worden.
- ***Aanbod van beroepsonderwijs voor volwassenen en voortijdige schoolverlaters op OAA***
De landelijke kwalificatiedossiers geeft de OAA de mogelijkheid om meer opleidingen leidend tot een kwalificatie te ontwikkelen en te starten. Voor de aan te bieden opleidingen zal nauw samengewerkt worden met de Directie Arbeid en het bedrijfsleven om met opleidingen te starten waar in de praktijk behoefte aan is. De nodige randvoorwaarden zullen wel in plaats moeten zijn om het aanbod te vergroten, zoals personeel en financiën.
- ***Samenwerkingsprotocollen tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven***
Het bevorderen van samenwerking waarbij instellingen gericht op de vraag van het bedrijfsleven voor de om-, her- of bijscholing van hun werknemers kunnen inspelen. En waar het bedrijfsleven de nodige flexibiliteit aan hun werknemers aanbieden om het onderwijs te kunnen volgen.

Rekeninghoudend met de verschillende doelgroepen, wordt de nodige flexibiliteit bereikt door:

- **Het inbouwen van flexibiliteit in de kwalificatiestructuur.** Daar waar nodig zal in de *kwalificatiestructuur* de nodige flexibiliteit worden ingebouwd om de instellingen meer vrijheid te geven in het inrichten van hun onderwijs. Voorstellen voor ingebouwde flexibiliteit in het *kwalificatiestructuur* zullen in het deelbeleid adviesnota *Arubaans beroepsgericht kwalificatiestructuur* worden gepresenteerd ter goedkeuring aan de Minister van Onderwijs;
- **Het invoeren van het EVC-instrument.** Volwassenen die ervaring hebben opgedaan in hun werk kunnen hun ervaringen verzilveren door het afleggen van een gestandaardiseerd assessment. Middels EVC kunnen vrijstellingen worden gegeven waardoor de opleidingsduur verkort kan worden. Hierdoor kunnen volwassenen op een efficiënte manier opgeleid worden. EVC zal als een vrijstellingsinstrument gebruikt worden bij de toelatingsprocedure van volwassen deelnemers tot opleidingen in het beroepsonderwijs.

Na goedkeuring zullen de nodige aanpassingen in de wet gedaan worden om deze als nationale systematiek te gebruiken. Ook zal een implementatieplan gemaakt worden en kunnen de onderwijsinstellingen met de eerdere EVC-procedures aan de slag.

- **Mogelijkheden voor introductie afstandsleren en blended learning worden onderzocht.** Dit om werkende mensen, waaronder ouders, meer mogelijkheden te bieden om te leren, rekening houdend met werktijden en zorgtaken. Een adviesnota zal aan de minister aangeboden worden aan de hand van het onderzoek.

Rekening houdend met de behoeftes van de verschillende doelgroepen, het verzorgen van meer leerlinggericht beroepsonderwijs door:

* ***Didactische aanpak gericht op de behoefte van de student***

De didactische werkvormen zullen gericht moeten zijn op praktijkgericht leren, waarbij iedere deelnemer zo goed als het kan op zijn eigen manier leert. Het praktijkgericht leren vraagt van de student dat deze meer inhoud geeft aan zijn/haar eigen loopbaan. De leraar heeft een meer coachende rol en zal moeten inspelen op de individuele leerweg (leerroute, leerstijl, tempo, leerwensen) van de student. Een onderscheid zal gemaakt worden tussen pedagogisch en andragogisch didactische aanpak. De andragogische aanpak is meer gericht op volwassenen. De docenten zullen hiervoor de nodige deskundigheidsbevordering moeten krijgen. Zie verder hoofdstuk 4 voor meer informatie over het personeel.

- **Studieloopbaanbegeleiding**

Studieloopbaanbegeleiding zal een onderdeel vormen van de studie om zo een succesvol traject te bevorderen en eventuele uitval te vermijden. Begeleiding wordt gegeven bij instroom, doorstroom en uitstroom. Studenten krijgen begeleiding bij instroom door intakegesprekken die worden gehouden over studiekeuze, ambities, eventuele zwakke punten die aandacht behoeven en motivatie. Tijdens de studie worden gesprekken gevoerd om de voortgang te monitoren, instrumenten worden gebruikt om de voortgang te bespreken en ontwikkelingsdoelen te bepalen zoals POP, Portfolio etc. Aan het einde van de studie worden gesprekken gehouden over de verdere studie of de doorstroom naar de arbeidsmarkt. De studieloopbaanbegeleiding zal verder uitgewerkt moeten worden in het deelbeleid Loopbaan en burgerschap.

- **Zorg en begeleiding**

Naast de studieloopbaanbegeleiding zal ook sociaal-emotionele begeleiding gegeven moeten worden en begeleiding bij leerproblemen en studievaardigheden (zoals tijdsplanning, uitstelgedrag, schrijftechnieken etc.). Ook zal voor iedere student het welbevinden en motivatie gestimuleerd moeten worden. Er zal een beleid ontwikkeld worden over de hele zorgstructuur binnen het beroepsonderwijs.

3.2.4 Samenhang in het beroepsonderwijsstelsel

Om samenhang in het beroepsonderwijsstelsel aan te kunnen brengen is het wenselijk om een landelijke maatstaf te hanteren waardoor opleidingen vergelijkbaar worden qua inhoud en niveau. Ook de instroomeisen vormen deel van deze maatstaf. Het aanbrengen van structuur via een beroepsgerichte kwalificatiestructuur en een eigen beroepsonderwijs niveaustelsel komt de waarde van diploma's ten goede gezien de criteria voor het bereiken van de diploma's uniform en steeds volgens dezelfde procedures plaatsvindt. Daar hebben de afgestudeerden, het bedrijfsleven en het vervolgonderwijs baat bij, gezien het onderwijs herkenbaar wordt en de kwaliteit van het onderwijs makkelijker getoetst kan worden. Om dit te bereiken werkt Aruba toe naar een eigen, landelijke beroepsgerichte kwalificatiestructuur, niet gebonden aan instellingen of leeftijd. De kwalificatiestructuur wordt op onafhankelijke wijze vastgesteld in afstemming met de arbeidsmarkt (CINOP, 2016).

Om tot samenhang in het beroepsonderwijs te komen zullen de volgende (deel)beleidskaders ontwikkeld moeten worden, namelijk:

- **Niveaus binnen het Arubaans Beroepsonderwijs** die geijkt zijn aan internationaal herkenbare kwalificatieraamwerken, zoals het Nederlands kwalificatieraamwerk NLQF en de European Qualification Framework (EQF). Met een niveaustelsel wordt bedoeld het bepalen van de kwalificatieniveaus die moeten gelden voor Aruba en de instellingen die deze kwalificatieniveaus kunnen aanbieden. Momenteel worden deze verzorgd door EPB niveau 1 en 2, en EPI niveau 3 en 4. Rekeninghoudend met de verschillende doelgroepen dient deze indeling aangepast te worden.
- Een **Arubaans beroepsgerichte kwalificatiestructuur** met als uitgangspunt de Nederlandse en internationale beroepsgerichte onderwijsmodellen, aangepast aan de Arubaanse context. De kenmerken van het beroepsgerichte onderwijs en beroepskwalificatiestructuur worden hierin verder uitgewerkt.
- **Taal- en rekenen** ter ondersteuning van het beroepsgerichte onderwijs en participatie in de maatschappij.
- **Beroepspraktijkvorming (BPV)** ter ondersteuning van het beroepsgerichte onderwijs. De uitdagingen voor wat betreft BPV-plaatsen worden in kaart gebracht. Maatregelen worden beschreven in het BPV-beleid om de uitdagingen op te kunnen lossen.
- **Kwalificerende examinering**
De beroepsgerichte kwalificatiestructuur vereist een andere vorm van examinering. Op een geïntegreerde manier (proeve van bekwaamheid) moeten studenten hun verworven kennis, vaardigheden en houdingen bewijzen. Een beleid inzake examinering, met de nodige uitwerking, zal aangeboden worden aan de Minister van Onderwijs.
- **Opzet Industry groups**
Zoals aangegeven in de nota CINOP (CINOP, 2016), om een effectief beroepsonderwijs (voor jongeren en volwassenen) te kunnen aanbieden is een goede afstemming met de arbeidsmarkt een belangrijke voorwaarde. De overheid neemt het initiatief om partners uit het bedrijfsleven bij elkaar te brengen in zogenaamde **Industry Groups**. De opzet met scope, taken en rollen behorende bij dit samenwerkingsverband worden in een beleid ter goedkeuring aangeboden. Onderwijs en bedrijfsleven dienen als gelijkwaardige partners op te treden bij de uitvoering van dit beleid om optimaal succes te kunnen bewerkstelligen.
- **Loopbaan en burgerschap** ter ondersteuning van de deelnemer ter realisatie van de drievoudige kwalificering van het beroepsonderwijs.

Een overzicht van alle maatregelen met hun bijbehorende deelbeleid is te zien in bijlage 3.

Hoofdstuk 4

Randvoorwaarden

4. Randvoorwaarden (implicaties)

In hoofdstuk 3.2 worden de maatregelen benoemd die getroffen dienen te worden om de beroepsonderwijsdoelstellingen te kunnen bereiken. Deze houden ook de nodige randvoorwaarden in. Binnen een innovatieproces hangt het succes voornamelijk af van de onderwijsactoren die de innovatie moeten dragen en vertalen naar *The Learner* toe. Het hangt ook af van de financiering van de extra kosten die de innovatie met zich meebrengt.

4.1 Personeel

Zoals vermeld in de nota CINOP (CINOP, 2016) is het van belang dat er een structureel en strategisch personeelsbeleid voorhanden is om de ontwikkeling van docenten en het onderwijspersoneel te volgen, te stimuleren en toe te rusten. Dit is ook van belang om te kunnen inspringen op toekomstige marktontwikkelingen (bijv. gray tsunami/ 4th industrial revolution) en productiviteit te verhogen. De overheid spreekt af met de schoolbesturen, DEA en Inspectie dat zij de komende tijd zullen werken aan hun eigen integrale personeelsbeleidsplan. Dit zal uitgewerkt moeten worden in een meerjarenplan.

Focus zal gelegd worden op:

- **Personeelsplanning**

De schoolbesturen en hun scholen brengen in kaart wat op de middellange termijn de behoefte aan docenten zal zijn. De gesubsidieerde schoolbesturen dienen een wenselijkheidsbegroting in waarin ze hun behoefte aan personeel kenbaar maken en bespreken met het bevoegd gezag de mogelijkheden om het docentencorps in het beroepsonderwijs uit te breiden (zij-instromers en nieuwe docenten) en hoe eventueel de instroom van extra docenten bevorderd kan worden. Dit is allemaal onderdeel van het personeelsbeleid van het schoolbestuur. OAA zal een onderwijskundige dienen te werven om de innovatie verder in te kunnen voeren; ook onderwijspersoneel, belast met zorg en begeleiding, zal gepland moeten worden (CINOP, 2016). De formatie van OAA dient in verband hiermee vastgesteld te worden. Vanuit Afdeling Beleid (DEA) zullen de richtlijnen aangegeven moeten worden voor de formatie van een volwasseneneducatieschool.

Ook zullen de bovengenoemde instanties aangeven hoe ze zullen omgaan met prestatieproblemen en hoe ze de productiviteit zullen verhogen.

- **Docentenprofiel**

Met de invoering van het beroepsgerichte onderwijs zal het docentenprofiel waar nodig aangepast dienen te worden. De docent zal nieuwe pedagogisch/andragogisch-didactische vaardigheden moeten ontwikkelen zoals onder andere (CINOP, 2016):

- het omgaan met moderne pedagogisch/andragogisch-didactische aanpakken;
- het omgaan met digitale hulpmiddelen in het onderwijs.

- Invoering van beroepsgericht onderwijs, brengt ook met zich mee de noodzaak voor een nieuwe jaartaakbelasting voor de docent beroepsonderwijs, met nodige wijziging van de verhouding contact- /niet-contacturen, bijvoeging van ontwikkeluren, scholing- en professionaliseringsuren, coördinatie en begeleiding van de beroepspraktijkvorming, etc.

- **Professionalisering docenten en onderwijspersoneel**

Docenten moeten ook constant hun kennis en vaardigheden ontwikkelen om mee te gaan met de snelle ontwikkelingen. Hierbij is het van belang dat er een professionaliseringsbeleid ontwikkeld wordt om op zodanige wijze het onderwijspersoneel de benodigde competenties te laten ontwikkelen. Verschillende vormen van leren (formeel tot informeel) moeten gestimuleerd worden. Te denken valt aan intervisie, loopbaancoaching tot trainingen en opleidingen.

Degenen die leraar willen worden, moeten de mogelijkheid krijgen om een lerarenopleiding te volgen. Ook moeten er mogelijkheden gegeven worden aan leraren die een ander vak willen geven of vak deskundigen die les willen geven in het beroepsonderwijs.

Docenten zullen een belangrijke rol vervullen in de diverse ontwikkelingen die in het kader van de voorliggende beleidsnota uitgevoerd worden. Daar zal voor hen ook een training aan vast zitten. Het gaat om docenten die de ambitie hebben om ontwikkelwerk te doen. De rol van de docent zal anders worden dan nu en in verband daarmee zal hij daarop voorbereid moeten worden (CINOP, 2016).

Zo zullen docenten bij het ontwikkelen van vernieuwde beroepsopleidingen getraind worden in curriculumontwikkeling, de ontwikkeling van examinering en de training van collega-docenten om met de vernieuwde curricula te kunnen werken (train de trainer). Tevens zullen schoolbesturen en onderwijsinstellingen de docenten de mogelijkheid moeten geven om kennis en vaardigheden te ontwikkelen in hun toekomstige rol als coach, mentor en begeleider. Ook zullen trainingen worden gegeven aan docenten die belast zijn met de BPV en leermeesters. DEA en IPA zullen samen moeten werken aan condities om de mogelijkheid voor professionalisering te bevorderen door begeleiding te geven en opleidingen te verzorgen. Naast het professionaliseren van het onderwijspersoneel zal op alle onderwijsniveaus professionalisering plaats moeten vinden. Te denken valt aan beleidsmakers, curriculumontwikkelaars, examenontwikkelaars,

schoolbegeleiders, inspectie, directie en het personeel van de schoolbesturen, en managers van de scholen.

- **Personeelsvoorzieningen**

Personeelsvoorzieningen, zoals kilometervergoeding, zullen geregeld moeten worden, vooral i.v.m. stagebezoeken en Proeve van Bekwaamheid op de werkvloer. Ook de vergoeding van taakuren voor het verrichten van extra werkzaamheden zal geregeld moeten worden.

- **Personeelszorg**

De minister, belast met onderwijs, heeft bij het Multidisciplinaire Centrum (MDC) een psycholoog aangesteld voor leraren die begeleiding behoeven op sociaal emotioneel gebied. Verder zal gekeken moeten worden naar andere mogelijke vormen van zorg voor docenten, ook binnen de scholen en de schoolbesturen.

4.2. Middelen/financiën

Gezien de uitdagingen met de huidige bekostigingssystematiek zal de overheid onderzoek moeten laten doen naar de knelpunten en de nodige verandering die plaats moet vinden. Zoals genoemd in de nota van CINOP (CINOP, 2016) moet de mogelijkheid voor een nieuw bekostigingssysteem onderzocht worden, waarbij schoolbesturen meer flexibiliteit hebben in hun financiële handelen, maar waar de kerntaak van de overheid geldig blijft. Dit is de aanhoudende zorg voor het onderwijs. De overheid blijft zorgdragen voor de bekostiging van het onderwijs. De schoolbesturen blijven verantwoordelijk voor het leveren van onderwijs van kwaliteit binnen de gestelde kaders op grond van de beschikbaar gestelde financiën.

Op basis van het resultaat van het onderzoek zal de overheid een beslissing kunnen nemen of er eventuele maatregelen genomen moet worden en welke deze zijn.

Een van de uitdagingen waar wij voor staan is de infrastructuur. Onder andere locatie voor OAA, meer lokalen en sportcomplex voor EPI, het onderhoud van lokalen EPI, het up-to-date (ICT) inrichten van lokalen. In het onderzoek van de bekostigingssystematiek zal deze problematiek ook meegenomen moeten worden. Daarnaast zal gekeken moeten worden hoe deze aspecten begroot kunnen worden volgens een meerjarenplan. Daarnaast zal gezocht moeten worden naar andere wijze van financiering, zoals fondsenwerving.

Naast gebouwen zal de hele innovatie van het beroepsonderwijs begroot moeten worden. De instellingen hebben via het FDA project "Vernieuwen onderwijsprogramma EPB, EPI en OAA" een meerjarenplan opgesteld om de innovatie in hun school te kunnen begroten. Deze zal in de wenselijkheidsbegroting meegenomen moeten worden. Daarnaast zullen een aantal zaken, zoals taakuren, verder uitgezocht moeten worden. Op landelijk niveau zal een implementatieplan met het bijbehorende financiële plaatje verder uitgewerkt worden en ter goedkeuring aangeboden aan de Minister Onderwijs. Ook zal gekeken

moeten worden naar Public Private Partnerships voor financiering van projecten ten behoeve van het beroepsgericht onderwijs.

4.3 Organisatie

- **Rollen en taken** - De rollen en taken op zowel macro, meso en micro moet duidelijk zijn voor iedereen. Van belang hierbij is het vaststellen van rollen en taken binnen het onderwijsveld. Dit ter ondersteuning van het beroepsgerichte onderwijs en om efficiënter samen te kunnen werken.
- **Organisatiestructuur en processtructuur**

Het schoolbestuur heeft de verantwoordelijkheid om onderwijs van kwaliteit aan te bieden. Een van de bouwstenen om dit te garanderen is de effectieve en efficiënte inrichting van de organisatie. De organisatiestructuur en -processen moeten duidelijk beschreven zijn. Momenteel is DPS bezig met de organisatieontwikkeling van EPI en OAA. Deze is een belangrijke voorwaarde voor het succesvol innoveren van het beroepsonderwijs.
- **Communicatiestructuur en bewustwordingscampagnes.**

De communicatielijnen tussen overheidsinstanties en schoolbesturen moeten duidelijk zijn om het innovatieproces binnen het beroepsonderwijs een feit en succes te laten worden. De verschillende actoren moeten samen een visie hebben en ernaar werken om de doelstelling van een samenhangend beroepsgericht onderwijssysteem te kunnen bereiken. Afspraken omtrent de communicatielijnen zullen gemaakt moeten worden tussen de overheidsinstanties en schoolbesturen. Naast de communicatielijnen zal een platform tussen de overheidsinstanties en schoolbesturen opgezet moeten worden, waar structureel overlegd wordt. Daarnaast zal ook communicatie via digitale kanalen moeten plaatsvinden. Het voorgaande zal verder in een plan uitgewerkt worden. Naast overleg en communicatie met de overheidsinstanties, belast met onderwijs, en instellingen zal de communicatie met het bedrijfsleven en andere instanties ook bevorderd moeten worden om op deze wijze te informeren, relaties in stand te houden en samenwerking te stimuleren. Een communicatieplan op macroniveau is dan ook van belang. Op instellingsniveau zullen de communicatie en betrokkenheid met de ouders en de communicatie met de leerlingen verder gestimuleerd moeten worden. Elke instelling dient een communicatieplan te hebben. De maatschappij in het algemeen zal ook geïnformeerd moeten worden over de nieuwe ontwikkelingen in het beroepsonderwijs. Ook hier is een communicatieplan onontbeerlijk en zal DEA een plan hiervoor moeten maken.

Naast communicatiestructuur en plannen zal een bewustwordingscampagne moeten plaatsvinden om zo mensen te stimuleren om deel te nemen aan het beroepsonderwijs en lifelong learning. Een plan voor een bewustwordingscampagne zal door DEA opgesteld worden.

4.4 Leeromgeving

Teneinde als student/deelnemer met succes te kunnen participeren in het onderwijs is het van belang dat deze in een veilige omgeving kan leren. Met veilige omgeving wordt naast fysieke veiligheid ook sociaal emotionele veiligheid bedoeld. Het leerklimaat moet zodanig zijn dat de student/deelnemer gestimuleerd wordt om te leren, zich veilig voelt om vragen te stellen en actief te participeren. De student moet het gevoel hebben dat zijn/haar mening telt. De omgang met de studenten moet op een respectvolle manier gebeuren. Het is van belang dat er een beleid is voor veilige scholen en dat er regels zijn opgesteld voor de instellingen. Ook zal de leeromgeving digitaal moeten zijn om het leren aantrekkelijk te maken en de deelnemers te stimuleren om hun leerdoelen te bereiken.

4.5 Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg kan zowel intern als extern plaatsvinden. Interne kwaliteitszorg gebeurt door schoolbesturen en instellingen en extern door de Inspectie van het Onderwijs Aruba. Zowel intern als extern zullen instrumenten ontwikkeld worden en werkwijzen worden ingesteld om kwaliteit te garanderen. Van belang is dat de schoolbesturen en instellingen een kwaliteitszorgsystematiek moeten ontwikkelen en dat de toezichtkaders van de Inspectie actueel zijn.

- **Kwaliteitszorgsystematiek**

Schoolbesturen en instellingen zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van onderwijs van kwaliteit. De inrichting van een systeem van kwaliteitszorg is een taak hiervan. Door het inrichten van een systeem van kwaliteitszorg kunnen de instellingen op een structurele en continue manier werken aan de verbetering van hun onderwijs. Het is van belang om eigen handelen te evalueren, lering te trekken uit deze ervaringen en waar nodig de kwaliteit te verbeteren. Een vorm van reflectie oftewel zelfevaluatie kan gebeuren via de PDCA-cyclus (plan-do-check-act). Naast het feit dat scholen leren en hun organisatie verbeteren, kunnen schoolbesturen en instellingen hierdoor beter verantwoording afleggen aan de overheid, ouders en leerlingen over het lopende proces, uitdagingen, verbeterpunten, actieplannen etc. Naast een kwaliteitszorgsystematiek zal een cultuur van kwaliteit gestimuleerd moeten worden. Iedereen werkzaam in het onderwijs moet zorgdragen voor kwaliteit van onderwijs.

- **Toezichtkaders**

De huidige toezichtkaders moeten aangepast worden aan de huidige ontwikkelingen. Hiervoor zal ook de wettelijke regelgeving(en) die voor het beroepsonderwijs geldig is/zijn aangepast moeten worden.

Ook zal de schriftelijke rapportage van de Inspectie jaarlijks moeten plaatsvinden en beschikbaar gesteld moeten worden, zodat de nodige beleidsmaatregelen tijdig

genomen kunnen worden om de kwaliteit constant te kunnen verbeteren.

Hoofdstuk 5

Resultaten

5. Resultaten

Om de introductie van het beroepsgerichte onderwijs en de BKS goed te volgen zal de overheid monitoren wat de resultaten zijn van de invoering van de beroepsgerichte kwalificatiestructuur. Dit zal DEA samendoen met andere stakeholders, zoals de Inspectie, de onderwijsinstellingen, Directie Arbeid, CBS etc. Een plan wordt samengesteld door DEA samen met de stakeholders. De resultaten worden op korte, midden en lange termijn gemeten.

Naast kwantitatief onderzoek zal ook kwalitatief onderzoek moeten plaatsvinden. Dit om een goed beeld te krijgen over de factoren die de resultaten beïnvloeden.

Onderstaande indicatoren geven een beeld van wat gemeten zal worden. Op basis van nieuwe inzichten kunnen de indicatoren uitgebreid worden.

Op korte termijn (input en output) wordt gemeten:

1. het aantal deelnemers dat per opleidingsniveau instroomt;
2. het aantal volwassen deelnemers dat een EVC-assessment heeft gekregen;
3. het percentage bevoegde docenten;
4. het percentage nieuwe docenten;
5. deskundigheidsbevordering van docenten;
6. het aantal vernieuwde opleidingen volgens beroepsgericht onderwijsconcept;
7. het percentage extra financiering schoolbesturen voor de innovatie van het onderwijs;
8. het slagingspercentage per opleidingsniveau;
9. het percentage geslaagden zonder vertraging;
10. het percentage dat doorstroomt naar een ander niveau/andere school;
11. het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters (voortijdig uitval en reden uitval).

Op middellange termijn (outcome) wordt gemeten:

1. het percentage afgestudeerden dat een baan vindt in hun studierichting;
2. het percentage afgestudeerden dat een baan vindt binnen een andere sector dan hun studierichting;
3. het percentage afgestudeerden dat verder gaat studeren op Aruba;
4. het percentage afgestudeerden dat verder gaat studeren in het buitenland;
5. het stijgingspercentage van afgestudeerden die tevreden zijn met hun op school verkregen competenties bij aanvang werk;
6. de mate waarin werkgevers tevreden zijn over afgestudeerden aan het beroepsonderwijs.

Op lange termijn (impact):

1. economische groei op Aruba (stijging % jaarlijks GDP, stijging inkomen per persoon);
2. sociale participatiegraad (stijging aantal medewerkers met betaald werk op een bepaald niveau, daling werkloosheid, stijging geletterdheidsgraad, daling criminaliteit);
3. learning society (stijging opleidingsgraad/competenties beroepsbevolking).

Hoofdstuk 6

Conclusies en aanbevelingen

6. Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zal antwoord worden gegeven op de hoofdvraag en sub-vragen en zodoende wordt een conclusie getrokken. Tevens zullen aanbevelingen gegeven worden.

6.1 Conclusie

Aan de hand van alle verkregen informatie en inzichten betreffende, de hoofdvraag:

Hoe kan het beroepsonderwijs een fundamentele bijdrage leveren aan het duurzaam ontwikkelen van burgers die hun leven lang blijven leren, verantwoordelijke en tevreden wereldburgers zijn die bijdragen aan de kwaliteit van het leven in de samenleving, komen we tot de volgende conclusie.

De lerende moet de mogelijkheid krijgen om zich tot een verantwoordelijke tevreden, globale burger te ontwikkelen, die een leven lang leert door de inrichting van een onderwijs die de lerende centraal stelt. Het is belangrijk dat iedere student kan leren op een manier die bij hem of haar past. De verschillende leerstijlen en leerbehoeften vragen om meer onderwijs op maat en derhalve flexibilisering van het onderwijs. Het onderwijs benadrukt de aansluiting op zijn/haar unieke capaciteiten en het benutten van zijn/haar ervaringen.

Daarnaast moet het onderwijs herkenbaar zijn. De leerling moet de competenties ontwikkelen die nodig zijn om op de arbeidsmarkt en in de samenleving te kunnen functioneren. Dit kan door een passend en flexibel opleidingsaanbod, dat mogelijk maakt dat de student/deelnemer zich ook continu kan blijven ontwikkelen. Met de drievoudige kwalificatie dat het beroepsonderwijs biedt wordt men voorbereid op de uitoefening van een beroep, verder in het onderwijs door te kunnen stromen en in de maatschappij te kunnen functioneren.

Om te garanderen dat de ontwikkelde competenties aansluiten op de vraag op de arbeidsmarkt, biedt een beroepsgerichte aanpak met BKS als instrument een goede optie om dit bereiken.

In deze adviesnota is te zien dat verschillende initiatieven zijn ondernomen in het beroepsonderwijs. Instellingen werken al aan een aantal van deze speerpunten. Van belang is dat dit nu op een integrale en volledige wijze gebeurt en de nodige randvoorwaarden aanwezig zijn. Het is noodzakelijk dat deze kwaliteitsomslag plaatsvindt aangezien Aruba anders het risico loopt om verder achter te blijven bij de ontwikkelingen, zowel nationaal als internationaal, met alle consequenties van dien op sociaaleconomisch gebied.

Om zorg te dragen voor een doeltreffend en doelmatig onderwijs zal aan een aantal speerpunten gewerkt worden. Deze speerpunten geven antwoord op de sub vragen en samen geven ze antwoord op de hoofdvraag.

1. Hoe kan het beroepsonderwijs de lerende voorzien van de juiste competenties, zodat deze optimaal kan functioneren in de continu veranderende maatschappij?
Door het invoeren van een **drievoudig kwalificering in het beroepsonderwijs**
2. Hoe kan het beroepsonderwijs beter aansluiten aan de behoeften van de arbeidsmarkt en vervolgonderwijs?
Door het beroepsonderwijs zodanig in te richten dat het beroepsgericht is met een **beroepsgerichte kwalificatiestructuur waarbij relevante praktijkervaring de lerende dichterbij de arbeidsmarkt brengt**
3. Hoe kan de nadruk gelegd worden op de lerende, zodat deze meer kansen heeft op een succesvolle (studie)loopbaan?
Door de participatie van de lerende te vergroten door **meer aanbod van opleidingen, flexibel en leerlinggericht onderwijs**
4. Hoe kunnen de kwaliteit en herkenbaarheid van het beroepsonderwijs gewaarborgd worden?
Deze kunnen gewaarborgd worden door **samenhang in het beroepsonderwijs aan te brengen en een platform met relevante stakeholders op te zetten**

Met het oog op het bereiken van de doelstellingen zullen voorts de randvoorwaarden tijdig vervuld dienen te zijn. Deze is dan ook de vijfde speerpunt.

6.2 Aanbevelingen

Om zorg te dragen voor een doeltreffend en doelmatig onderwijs is het van belang om:

1. goedkeuring te krijgen van de Minister van Onderwijs voor deze nota;
2. te werken aan de bovengenoemde speerpunten;
3. te werken aan de te nemen maatregelen gekoppeld aan de speerpunten (zie bijlage 3 voor een overzicht);
4. de wetgeving aan te passen conform de beleidsstukken gekoppeld aan de te nemen maatregelen;
5. het implementatieplan aan de minister aan te bieden waarin de organisatie (met evt.; vermelding van Coördinatiepunt) planning, begroting en middelen beschreven worden;
6. met het oog op duurzaamheid is het wenselijk en noodzakelijk om de implementatieperiode over een aantal jaren te spreiden.

Daarnaast is het van belang om:

7. een adviesnota op te stellen omtrent doorlopende leerlijnen op alle niveaus, dit om succesvolle doorstroming te kunnen garanderen;

8. een actieplan op te stellen om de aansluiting tussen mavo en EPI te bevorderen, en zo een succesvolle participatie van mavo-studenten in het beroepsonderwijs te garanderen;
9. een onderzoek te doen naar studenten die niet in het beroepsonderwijs behoren. Dit om na te gaan welk type onderwijs het beste bij hun past en/of ze eventueel extra begeleiding nodig hebben.

Hoofdstuk 7

Stappenplan

7. Stappenplan

Ter realisatie van de doelstellingen en maatregelen benoemd in deze adviesnota ter vernieuwing van het beroepsonderwijs, is er een stappenplan opgezet die ondernomen moet worden. Stappen ter vaststelling en vastlegging van beleidsbeslissingen en stappen, waarbij Directie Onderwijs in samenwerking met de beroepsonderwijsactoren en andere stakeholders het beleidskader verder uitwerken en tot uitvoering brengen. Om tot een vernieuwd Arubaans beroepsonderwijs te komen, dienen in hoofdzaak de volgende werkzaamheden te worden verricht.

1. het creëren van voldoende draagvlak en commitment voor de concept beleidsadviesnota door het voeren van besprekingen met de beroepsonderwijsactoren van Aruba;
2. naar aanleiding van het commentaar waar nodig tot aanpassing van de nota overgaan;
3. het aanbieden van de tweede concept beleidsadvies nota voor laatste feedback aan beroepsonderwijsactoren van Aruba;
4. het aanbieden van het definitief advies voor het nationale kader en beleid voor het beroepsonderwijs aan de Minister van Onderwijs en Wetenschap en Duurzame Ontwikkeling;
5. goedkeuring van het nationale kader en beleid voor het beroepsonderwijs door de Minister van Onderwijs en Wetenschap en Duurzame Ontwikkeling;
6. na goedkeuring van het nationale kader en beleid een implementatieplan ter goedkeuring aanbieden aan de Minister. In het implementatieplan worden de volgende punten uitgewerkt zoals: de organisatiestructuur (evt. coördinatiepunt), planning van activiteiten ter invoering van het beroepsonderwijs voor de komende tien jaren, middelen en financiën die nodig zijn voor de implementatie, alsmede een communicatieplan ten behoeve van stakeholders en verandermanagement strategieën voor succesvolle invoering van het beroepsgericht onderwijs;
7. het stapsgewijs werken aan alle deelbeleidsstukken De volgorde wordt bepaald aan de hand van prioriteiten;
8. de wettelijke verankering van het beroepsonderwijsbeleid en bijbehorende deelbeleid.

Punt 1 tot en met 3 heeft al plaatsgevonden.

Literatuur

Abath, M. et al. (2012). *Handboek EVC Aruba. Erkenning van Verworven Competenties*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba.

Briezen, C. (2017). *Concept Praktijkonderwijs op Aruba*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba

CINOP (2016). *Beroepsgericht Onderwijs op Aruba. Advies Beleidsnota introductie beroepsgericht onderwijs op Aruba 2016-2026*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba

Commissie Volwasseneducatie (2003). *Nota Volwasseneneducatie op Aruba: ontwikkelingslijnen voor de toekomst*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba

DEA. *Relato Estadístico Enseñansa na Aruba 2010-2011*. <http://www.ea.aw/en/documento-a-publicacion/relato-anual>

DEA. *Relato Estadístico Enseñansa na Aruba 2011-2012*. <http://www.ea.aw/en/documento-a-publicacion/relato-anual>

DEA. *Relato Estadístico Enseñansa na Aruba 2012-2013*. <http://www.ea.aw/en/documento-a-publicacion/relato-anual>

DEA. *Relato Estadístico Enseñansa na Aruba 2013-2014*. <http://www.ea.aw/en/documento-a-publicacion/relato-anual>

DEA. *Relato Estadístico Enseñansa na Aruba 2014-2015*. <http://www.ea.aw/en/documento-a-publicacion/relato-anual>

Deloitte (2017). *Behoeftenonderzoek Opleiding Logistiek aan het Colegio EPI*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba.

DEZHI (2002). *Meerjarenprogramma 2001-2005*. Oranjestad: DEZHI.

DEZHI (2006). *Meerjarenprogramma 2006-2009*. Oranjestad: DEZHI.

Directie Onderwijs Aruba (1988) *SHO-nota: Renovacion di enseñansa; prioridad pa futuro*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba.

EPB (2008). *Skol Chikito den Skol Grandi*. Oranjestad: SEPB

Kerngroep LBO (1990). *Herstructurering LBO. Projectdossier betreffende de invoering van het nieuwe LBO op Aruba*. Oranjestad: Regering Aruba

Ministerie van Justitie en Onderwijs (2011). *LANDSBESLUIT, houdende algemene maatregelen, van 13 oktober 2011 ter uitvoering van artikel 10, onderdeel d, van de Landsverordening Politie (AB 1988 no. 18), j°. artikel 21, eerste lid, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (AB 1989 no. GT 103) (Landsbesluit Politie-Opleidingen 2011)*. Oranjestad: Regering Aruba.

MinOc&W. *Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)*. Gehaald uit internet <http://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2017-01-01> op 22 juni 2017

Minister van Onderwijs, Sociale Zaken en infrastructuur (2007). *The learner: Our Focus. Een strategisch nationaal onderwijsplan 2007-2017*. Oranjestad: Regering Aruba

Regering Aruba (2010). *Nos Aruba 2015. Nationaal Integraal Strategisch Plan*. Oranjestad: Regering Aruba

Schwab, K. 2016. The Fourth Industrial Revolution: what it means, how to respond. www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond.

SHA (1998). *NA Caminda Pa Restructuracion Di Nos Enseñansa Secundario General*. Oranjestad: Directie Onderwijs Aruba.

Thiel, A. (2013). *Concept implementatieplan Onderwijsvernieuwing Colegio EPI*. Oranjestad: Colegio EPI

Toelatingsregels EPB 2017-2018

Verheijen, E. & Expertisecentrum Beroepsonderwijs. *Docenten in burgerschap*. Canon Beroepsonderwijs & ECBO.

Website Colegio EPI

Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2017-01-01>, 2017)

<http://www.ea.aw/en/noticia/1617-resultado-di-examen-2017>. Gehaald uit internet 14 juli 2017.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Economische_sector. Gehaald uit internet 22 juni 2017.

Bijlage 1

Ontwikkelingen in het beroepsonderwijs gedurende 1955-2017

1950-1987

Het beroepsonderwijs op Aruba bestaat al vele jaren en heeft verschillende ontwikkelingen meegemaakt. In 1950 gaat het lager beroepsonderwijs op Aruba van start met een technische school namelijk, het lager technisch onderwijs (LTO) (Kerngroep LBO, 1990). In 1955 wordt de Arubaanse Technische School (ATS) opgericht als avond technische vakschool om mensen op te leiden om in de olie raffinaderij LAGO te werken. In 1957 wordt het LBO uitgebreid met Huishoud- en Nijverheidsonderwijs (HNO) (Kerngroep LBO, 1990). In 1968 gaat het economisch, toeristisch en administratief onderwijs (ETAO) van start (Kerngroep LBO, 1990). Aruba kent dan officieel het beroepsonderwijs onderverdeeld in lager, middelbaar en hoger beroepsonderwijs. (SHA nota 1998).

In het kader van de voortschrijdende ontwikkeling ontstonden in 1971 twee scholen voor uitgebreid technisch onderwijs (u.t.s.), één op Curaçao en één op Aruba. Deze scholen volgen vrij nauwkeurig de leerplannen en lessen-tabellen van de Nederlandse gelijknamige scholen. Ook hebben zij in de laatste jaren dezelfde ontwikkeling meegemaakt, nl. de verlenging van de cursusduur tot vier jaren en de naamsverandering in middelbaar technische school. Beide Antilliaanse m.t.s.-en kennen de afdelingen werktuigbouw, electrotechniek en bouwkunde. Beide instituten, die in moderne en goed geoutilleerde scholen zijn ondergebracht, verheugen zich in een groeiende belangstelling van de kant van de bevolking.

(Cultureel mozaïek van de Nederlandse Antillen (1977)–René A. Römer

www.dbnl.org/tekst/rome012cult01_01/rome012cult01_01_0016.php)

Op 16 augustus 1975 gaat de Arubaanse Politie Opleidingsinstituut officieel open. Het is een semimilitaire opleiding. In 1986 wordt de Politie Opleidingsinstituut HAPO. Herziene Arubaanse Politieopleiding. Dit is tot 2000 een semi militaire opleiding.

In 1977 werd er gestart met een tijdelijke Hotel Vakschool in een deel van het voormalige San Pedro Hospitaal. In november 1979 werd de Aruba Hotel Business School geopend. Het werd gefinancierd door het EEG Ontwikkelings Fonds dat 8 miljoen dollar investeerde. Twee tot driehonderd studenten konden worden ingeschreven voor deze opleiding die deels school, deels hotel was, het Bushiri Beach Resort, naast de containerhaven in Oranjestad.

www.historiadiaruba.aw/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=

In 1987 heeft de Openbare Avondleergangen Aruba (OAA) de Arubaanse Technisch school (ATS) overgenomen. De OAA heeft sindsdien 2 afdelingen (avond)mavo en beroepsonderwijs . Daarna wordt de OAA afdeling avondmavo uitgebreid met middagmavo. OAA valt onder Dienst Publieke Scholen (DPS). Bevoegd gezag van DPS is de minister van Onderwijs. DPS wordt

gefinancierd door de overheid van Aruba. De OAA beroepsgerichte leergang heeft echter gedurende de tijden geen innovatie gekend in hun curriculum.

In de SHO-nota *Renovacion di Enseñansa; prioridad pa futuro* van 1988 wordt het voorstel gedaan om het hele onderwijs te herstructureren. Dit houdt ook het beroepsonderwijs in. Het voorstel is om na het basisonderwijs een basiscyclus van 2 jaar of 3 jaar in te voeren. Na de basiscyclus stromen de studenten door naar de lbo (2 jaar), mavo (2 jaar), havo (3 jaar) of vwo (4 jaar).

1993-2000

In 1993 wordt het advies omtrent een nieuwe stijl lager beroepsonderwijs goedgekeurd (NOP, 2007). Dit wordt Enseñansa Professional Basico. In 1995 is de EPB ciclo basico en in 1999 de EPB beroepsyclus van start is gegaan. De opening van EPB betekende een fusering van 3 onderwijstypen (Lager Technische School, Huishoudschool, Economisch Toeristisch en Administratief Onderwijs) met 10 scholen of schoolafdelingen in één school in 3 gebouwen, te weten Oranjestad, San Nicolaas en Santa Cruz. De scholen van Oranjestad en San Nicolas krijgen elk hun eigen directie, terwijl Santa Cruz een dependance wordt van de school in San Nicolas (Kerngroep LBO, 1990). De EPB valt onder Stichting EPB, welke subsidie ontvangt van de overheid van Aruba. Voor leerlingen afkomstig van scholen voor 'Moeilijk Lerende Kinderen' of met andere leerproblemen werd een 'Aspirant-opleiding' verzorgd in EPB tot het schooljaar 2013-2014 (Briezen, 2017). In 1997 is EPI van start gegaan met een nieuw curriculum, toetsing, pedagogisch didactische methode, faciliteiten etc. In 2000 is de volledige implementatie van EPI een feit. (NOP, 2007). De start van EPI betekende een fusering van 4 scholen (MTS, MAO, PASO SIGUR, Aruba Hotel School) in één school. De bouw van de school is gefinancierd door FDA. EPI valt onder DPS. Bevoegd gezag van DPS is de Minister van Onderwijs.

In 2000 verandert het karakter van het Politie Opleidingsinstituut van een semi militaire opleiding naar het beroepsonderwijs. Er wordt gewerkt met eindtermen. Onderdelen van het onderwijsprogramma worden door EPI verzorgd.

2003-2009

In 2003 wordt de Nota *Volwasseneducatie op Aruba: Ontwikkelingslijnen voor de toekomst* goedgekeurd. In deze nota wordt de problematiek van volwasseneducatie beschreven als weinig flexibel en met een beperkt aanbod voor de doelgroep, waardoor oneigenlijke keuzes gemaakt worden (grote percentage "volwassenen" die avo volgen vanwege weinig aanbod beroepsonderwijs). Het doel is om de scholingsgraad van de populatie te vergroten door het aanbieden van volwasseneneducatie programma's en certificaties voor de toegang tot de arbeidsmarkt. In 2005 wordt het project volwasseneneducatie in het meerjarenprogramma 2006-2009 opgenomen en worden fondsen van FDA hiervoor beschikbaar gesteld. Verschillende initiatieven worden genomen op landelijk- en schoolniveau om voor een beter aanbod voor het beroepsonderwijs te zorgen, zoals "Scol chikito den scol grandi" van EPB

(2008). Middels “Scol chikito den scol grandi” wordt aandacht geschonken aan onder andere de problematiek van meer vakmanschap (uitbreiding beroepscylcus) en een betere aansluiting op de arbeidsmarkt. De leerling staat centraal. Ook EPI samen met directie Onderwijs gaat in 2009 van start met het project competentiegericht onderwijs. Doel van het project is het introduceren van het competentiegericht onderwijsconcept (CGO). Middels het CGO wordt onder andere beoogd om het onderwijsrendement te verhogen, aansluiting met internationale ontwikkelingen en de maatschappij te bevorderen, partnership te creëren met het private en publieke sector, ontwikkelen van een studentgerichte cultuur, meer aanbod van opleidingen, een betere invulling te geven aan het concept Lifelong learning. Dit project wordt op besluit van de toenmalige minister van onderwijs niet voortgezet, vanwege ontwikkelingen in Nederland betreffende het competentiegericht onderwijs. Nederland gaat daarna over naar het beroepskwalificatiestructuur (BKS).

2010-2017

In 2010 wordt de NISP gepubliceerd. Daarin wordt het belang van “lifelong learning” en “personal development” aangegeven en worden strategische doelen bepaald. “Lifelong learning” wordt hier gezien als een instrument dat de individu de mogelijkheid beidt om uitdagingen, die de moderne samenleving met zich meebrengt, aan te kunnen zowel op persoonlijk als professionele vlak. Maar ook als burger die een bijdrage levert aan en deel is van de maatschappij, economie, omgeving en de wereld. Eén van de voorwaarden die onder andere wordt gesteld is het optimaliseren van de kwaliteit van onderwijs en het creëren van meer onderwijsaanbod voor volwassenen. Eind 2010 is de cursus Successful Entrepreneurs bij Colegio EPI van start gegaan. De cursus is bedoeld voor volwassenen die een onderneming willen starten. De cursus Successful Entrepreneurs is aangepast aan de Arubaanse context en geïmplementeerd in samenwerking met Colegio EPI Unit Economico, Directie Onderwijs, Kamer van Koophandel en ATIA.

De oorspronkelijke cursus was ontwikkeld door ROC Amsterdam regio Gooi- en Vechtstreek en in verband met een samenwerkingsovereenkomst aangeboden aan Colegio EPI. EPI unit Economico is belast met het verzorgen van de cursus.

Sinds 2011 is de Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba samen met OAA gestart met een leerwerktraject dat deel uitmaakt van het programma Kansen voor Jongeren Cariben (KVJC). Het gaat hier om deelnemers die met de justitie in aanraking zijn gekomen. Momenteel wordt het programma ook aangeboden aan deelnemers die geen geschiedenis hebben met justitie.

In 2012 wordt een samenwerkingsprotocol getekend tussen Aruba en Nederland, met daaruit voortvloeiend een actieplan, waarin wordt aangegeven dat de aansluiting van het MBO van Aruba op het hoger onderwijs in Nederland gewaarborgd moet worden. De onderwijsinhoud, de exameneisen en het vakkenpakket van de Arubaanse opleidingen dienen overeen te komen met de Nederlandse opleidingen. In datzelfde jaar wordt middels het FDA project het project ‘Erkenning van eerder verworven competenties’ uitgevoerd, met als doel EVC op Aruba te implementeren. Erkenning van eerder verworven competenties biedt mensen om opgedane

kennis en vaardigheden op een gestandaardiseerde manier te laten toetsen en kan leiden tot toegang tot verkorte opleidingsprogramma's. Hierdoor kunnen volwassenen op een snellere en efficiënte manier opgeleid worden.

Naast EVC heeft in 2013, via het FDA project, een seminar plaatsgevonden met als thema's "Opzetten van leermeestertrainingen" en "Erkennen van Leerbedrijven". De seminar werd verzorgd door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven Curaçao in opdracht van Directie Onderwijs. Daarnaast heeft de KBB Curaçao een leermeestertraining verzorgd voor EPI, EPB en OAA. Doel hiervan is om docenten te trainen om daarna leermeesters te kunnen trainen in het bedrijfsleven. Hierdoor kunnen studenten een betere begeleiding krijgen op de praktijkplaats/stages. Verder verzoekt EPI in datzelfde jaar, via hun schoolbestuur en middels "Concept implementatieplan Onderwijsvernieuwing Colegio EPI" (Thiel, 2013)) aan de Minister van Onderwijs om het BKS te introduceren bij EPI. Dit om zo een kwalitatieve aansluiting met de arbeidsmarkt en aansluiting met het vervolgonderwijs te garanderen.

Andere activiteiten die plaatsvinden is dat Directie Onderwijs samenwerkt met EPB aan de eindtermendocument voor EPB. In 2014 wordt de eindtermendocumenten goedgekeurd door de Minister van Onderwijs. Eind 2014 is de commissie EPI in het leven geroepen door de Minister van Onderwijs. Doel is om op een integrale wijze komen tot oplossingen voor de knelpunten bij de EPI. Het betreft zowel onderwijsinhoudelijk aspecten als bedrijfsvoering.

In juni 2014 besluit de huidige Minister van Onderwijs de Aspirant-opleiding te verplaatsten vanuit de Stichting EPB naar de Dienst Publieke Scholen (DPS) en krijgt deze de naam 'Scol Practico pa Ofishi' (SPO)(Briezen, 2017). Een ander project van de FDA is het zorgdragen dat de opleidingsprogramma's van de opleidingsinstituut voor volwassenen, te weten OAA beroepsonderwijs, vernieuwd worden. Hierbij wordt het besluit genomen om te werken volgens het beroepsgericht onderwijs, dat verbonden zal worden aan een nieuw op te zetten beroepskwalificatiestructuur voor het Land Aruba. Tegelijkertijd dient EPI een verzoek in bij de minister om een omslag te mogen maken van eindtermgericht onderwijs naar beroepsgericht onderwijs. Gezien het 'opleidingen op beroepsniveau' betreft en deze volgens een nieuwe structuur opgezet zal worden namelijk beroepskwalificatiestructuur, de minister inziet dat deze structuur van belang is en dat het de hele beroepsonderwijszuil betreft, heeft de minister de beslissing genomen voor een integrale aanpak en het hele beroepsonderwijs te vernieuwen. Dit om samenhang en aansluiting te garanderen. Het uiteindelijk resultaat hiervan is dat het project "Vernieuwing onderwijsprogramma EPB, EPI en OAA" door DEA wordt geschreven en de financiën worden in 2015 door FDA goedgekeurd. Het project heeft volgens de eisen van FDA de duur van één jaar. In één jaar worden 9 pilot opleidingen vernieuwd, bovengenoemde scholen werken aan hun onderwijsvisie en meerjarenplan. Daarnaast wordt een adviesnota geschreven over de introductie van het BKS op Aruba. Gezien de overlappingen met de commissie EPI op onderwijsinhoudelijke aspecten met dit project, worden deze taken in het project overgenomen.

De aspecten op gebied van bedrijfsvoering worden samen door DEA, DPS en EPI uitgevoerd, maar apart van bovengenoemd project. De commissie EPI wordt opgeheven.

Het belang van een integraal samenhangende aanpak van het beroepsonderwijs wordt steeds meer zichtbaar in dit project. Door de jaren heen wordt het ook zichtbaar dat het op het terrein van beroepsonderwijs uit verschillende aparte documenten (visies en doelen) bestaat en dat er een moederdocument ontbreekt.

In 2016 werken OAA, directie onderwijs, inspectie der onderwijs en ministerie van onderwijs samen om op korte termijn een aantal onderwijsprogramma's van OAA aan te passen aan het huidige systeem. Hierbij wordt een tijdelijke oplossing aangeboden voor de problematiek van voortijdige schoolverlaters en volwassenen en de behoefte van deze doelgroepen om opleidingen te volgen die afgerond worden met een diploma met een kwalificatieniveau. De eindtermen gelden totdat officieel de vernieuwde programma's worden geïntroduceerd.

Naar aanleiding van de heropening van de raffinaderij van Aruba en de behoefte aan goed opgeleide werknemers om in de raffinaderij te werken, hebben de Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid, de Minister van Onderwijs en Gezin, de Minister van Economische Zaken, Communicatie, Energie en Milieu en de Minister van Algemene Zaken, Wetenschap, Innovatie en Duurzame Ontwikkeling in 2016 een commissie ingesteld. Het doel van de commissie is een advies uit te brengen over de mogelijkheid om een technisch opleidingsinstituut en of een technisch certificeringsprogramma te starten op het gebied van de werkzaamheden ten behoeve van de productie in de raffinaderij. Eind 2016 is het advies over een technisch certificeringsprogramma aangeboden. Om een duurzaam programma op te kunnen zetten moet deze in het beroepsonderwijs vormgegeven worden. In 2017 werd een behoefteonderzoek gedaan voor de opleiding Logistiek aan het Colegio EPI. Dit werd gedaan in opdracht van de overheid die Aruba als een logistieke gateway wil gebruiken en om dit te bereiken een kennisinfrastructuur op Aruba te realiseren, door onderwijs en training voor de maritieme, logistieke en petrochemische sectoren. Gestreefd wordt naar een diversificatie van de Arubaanse economie, ontwikkeling van een kenniseconomie, een gateway en logistieke hub (behoefteonderzoek Deloitte 2017).

Bijlage 2

Toelatingseisen EPI voor EPB studenten.

<i>Toelatingseisen EPI</i>	<i>EPB Diploma</i>
Unit Ciencia & Tecnologia	
Middenkaderfunctionaris Bouwkunde	EPB-doorstroom (met Wis en Natuurkunde)
Middenkader Elektrotechnische Installatietechniek	EPB-doorstroom (met Wis en Natuurkunde)
Middenkaderfunctionaris Werktuigbouwkunde	EPB-doorstroom (met Wis en Natuurkunde)
Unit Salubridad & Servicio	
Apothekersassistent Middenkader	
Sociaal Pedagogisch Medewerker niveau 3	Diploma doorstroom EPB
Sociaal Pedagogisch Medewerker niveau 4	
Verpleegkunde Middenkaderopleiding	
Verzorgende Vakopleiding	Diploma doorstroom EPB
Unit Economia	
Directie Secretaresse Middenkaderopleiding	Diploma doorstroom EPB met bepaalde vereisten
Toeristisch Secretariaat Middenkaderopleiding	Diploma doorstroom EPB met bepaalde vereisten
Financiële Administratie Middenkaderopleiding	Diploma doorstroom EPB met bepaalde vereisten
Commerciële Dienstverlening Middenkaderopleiding	Diploma doorstroom EPB met bepaalde vereisten
Toeristisch Administratie Middenkaderopleiding	Diploma doorstroom EPB met bepaalde vereisten
Unit Hospitality & Tourism	
Certified Cook	EPB Uitstroom EPB Arbeidsmarkt & English aptitude test
Culinary Arts	Diploma Doorstroom EPB & English aptitude test
Hospitality Management	

Bijlage 3

Doelstelling	Maatregelen	Activiteit	Product	Verantwoordelijke
Doeltreffend en doelmatig onderwijs	5 Spoorpunten:	Nationaal Beleid Beroepsonderwijs Aruba	Moeder-beleid	DEA
	1. Drievoudig kwalificering			
	2. Beroepsgericht kwalificatiestructuur			
	3. Meer aanbod, flexibel en leerlinggericht onderwijs			
	4. Samenhangend kwalificatiestelsel			
5. Verbetering randvoorwaarden				
1. Aanbieden onderwijsprogramma aangepast aan de ontwikkeling en beroep omgeving en beroep voor juiste competenties om te functioneren arbeidsmarkt en maatschappij 2. Het beroep als uitgangspunt bij inrichten beroepsonderwijs om aansluiting arbeidsmarkt te verbeteren	1. Juiste competenties door drievoudige kwalificering (aansluiting vervolgonderwijs, goed beginnende beroepsonderwijs, functioneren maatschappij)	Nationaal Beleid Beroepsonderwijs Aruba	Moeder-beleid	DEA
	2. Aansluiting arbeidsmarkt door Beroepsgerichte kwalificatiestructuur	Nationaal Beleid Beroepsonderwijs Aruba		DEA

<p>3. Succesvolle participatie vergroten door meer aanbod, flexibele en leerlinggericht onderwijs</p>	3. Meer aanbod, flexibel en leerlinggericht onderwijs					
		Landelijk kwalificatiedossiers		Kwalificatie-dossiers	DEA (i.s.m. schoolinstellingen en bedrijven)	
		Omslag aanbod EPB en EPI naar kwalificatiedossiers		Opleidings-programma	SEPB&EPB/DPS &EPI	
		Meer aanbod OAA met landelijk kwalificatiedossiers		Opleidings-programma	DPS/OAA	
		Flexibel kwalificatiestelsel in "Arubaans beroepsgericht kwalificatiestelsel"		Deelbeleid	DEA	
		Inhoud EVC		Deelbeleid	DEA	
		Afstandsleren en blendedlearning		Adviesnota	DEA	
		Pedagogisch/Andragogisch didactisch aanpak		Adviesnota		
		Zorgstructuur		Deelbeleid	DEA	
	<p>4. Het aanbieden van kwalitatief goed en herkenbare beroepsopleiding door samenhand in de kwalificatiestelsels van het beroepsopleiding te brengen.</p>	4. Samenhangend kwalificatiestelsel	Arubaans Beroepsopleiding niveaus		Deelbeleid	DEA
			Arubaans Beroepsgericht Kwalificatiestructuur		Deelbeleid	DEA
			Taal- en rekenen		Deelbeleid	DEA
			Beroepspraktijkvorming		Deelbeleid	DEA
		Kwalificerende examinering		Deelbeleid	DEA	
		Opzet Industry Groups		Deelbeleid	DEA	
		Studieloopbaanbegeleiding en burgerschap		Deelbeleid	DEA	
<p>5. Het bereiken van de kwaliteitsomslag door zorgdragen randvoorwaarden</p>	5. Randvoorwaarden verbeteren	Personeelsbeleid:	Beleid		DPS/SEPB/Politie-opleiding/DEA/ Inspectie	
		<i>Personeelsplanning</i>				

	<i>Docentenprofiel</i>		
	<i>Professionalisering docenten en onderwijspersoneel</i>		
	<i>Personeelsvoorzieningen</i>		
	<i>Personeelszorg</i>		
	Beleid bekostigingssystematiek:	Beleid	DEA/Directie Financien
	<i>Begroting</i>		
	<i>Fondsen</i>		
	<i>PPP</i>		
	<i>Meerjarenplan infrastructuur</i>		
	<i>Taakuren</i>		
	Rollen en taken	Adviesnota	DEA
	Organisatiestructuur en procestructuur	PvA	Schoolbesturen
	Communicatiestructuur/plan alle stakeholders	PvA	DEA
	Communicatiestructuur/plan intern en ouders	PvA	Schoolbesturen/ instellingen
	Communicatieplan maatschappij	PvA	DEA
	Bewustwordingscampagneplan	PvA	
	Leeromgeving/veilige school	Beleid	DEA
	Kwaliteitszorgssystematiek	PvA	Schoolbestuur/ instellingen
	Toezichtkaders		Inspectie
	Wettelijke Kaders	Wetgeving	DEA
	Monitorenbeleid	Beleid	DEA
	Implementatieplan	PvA	DEA

Bereiken doelen door implementatie doelen	Implementatie beleid	Begeleiding implementatie	uitvoering	DEA Schoolbesturen/ instellingen
		Implementatie	uitvoering	